

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ

DERGİSİ

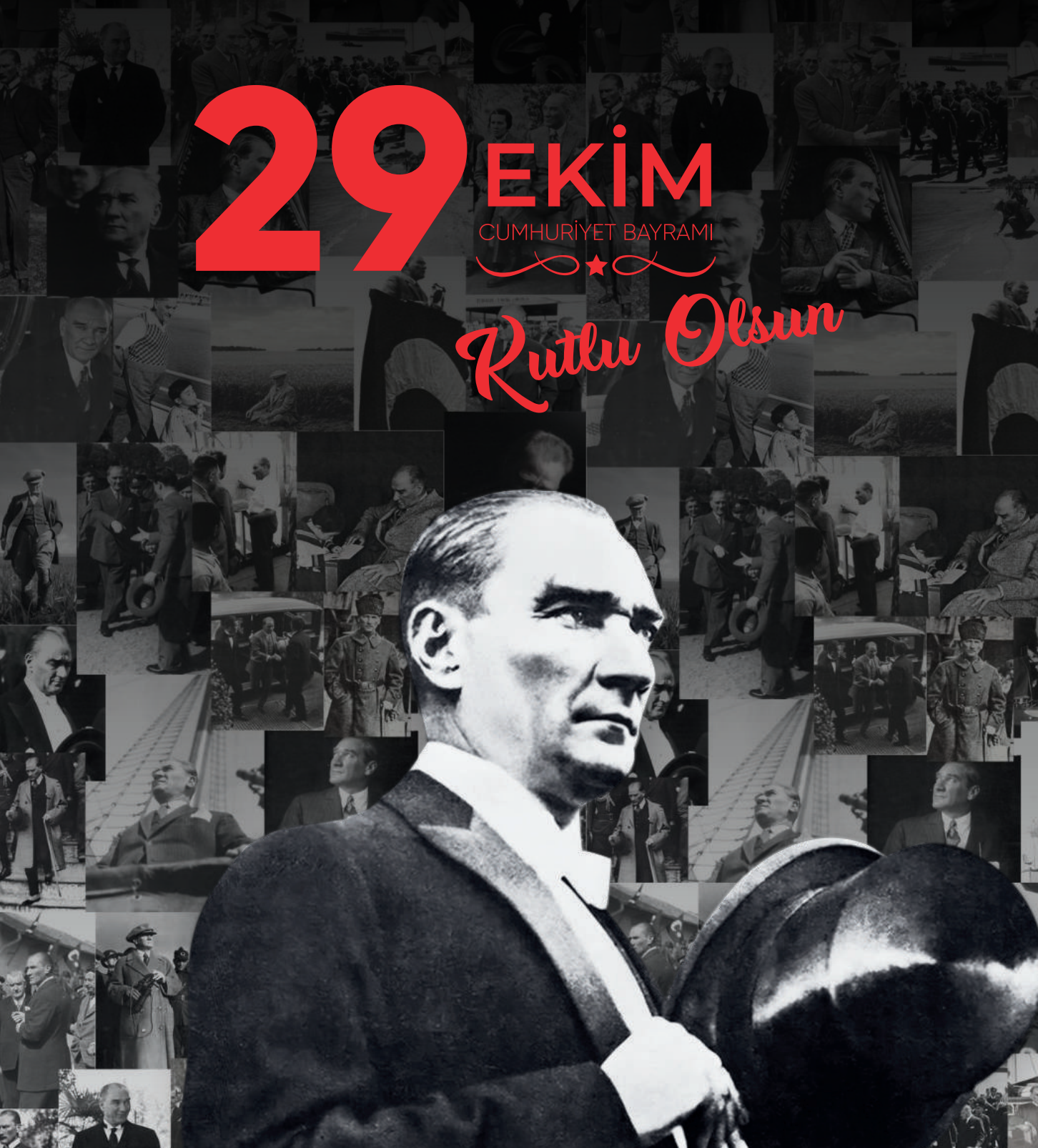
ÜCRETSİZDİR Ekim 2025 Yılı 18 / Sayı 66

ISSN 1307 - 6604

29 EKİM

CUMHURİYET BAYRAMI

Rutlu Olsun

PTE Academic, dünya çapında birçok kurum tarafından kabul gören, çalışma, eğitim ve vize başvurularını kolaylaştıran, hızlı, adil ve stressiz bir İngilizce sınavıdır.

Neden PTE Academic?

- ✓ Her gün sınav oturumu ve ortalama 48 saat içinde sınav sonucu
- ✓ Bilgisayar üzerinden 2 saatlik tek oturum ve yapay zeka destekli objektif ve adil puanlama
- ✓ Yurt içi ve yurt dışı üniversite başvurularında kabul
- ✓ YDS Denkliği (ÖSYM tarafından tanınır)

PTE müfredat okulunda öğrenci olmanın avantajları:

PTE müfredatına sahip bir okulun öğrencisiyseniz, hem yurt içinde hem de yurt dışında eğitim hayatınızda sizi sayısız fırsat bekliyor!

- ✓ Pearson tarafından sertifikalandırılmış PTE Academic eğitmenleriyle sınava hazırlanma imkanı
- ✓ PTE Academic sınavına kaydolan tüm öğrencilere %10 indirim
- ✓ 20 USD değerindeki PTE Academic sınavına hazırlık soru bankasına erişim

Daha fazla bilgi için:

☎ 0216 355 72 40

✉ info@skybusiness.com.tr

🌐 skybusiness.com.tr

in linkedin.com/company/sky-business-tr

PTE Okulu olmanın yurt dışında eğitim için sağladığı fırsatları keşfedin!

Harvard Üniversitesi
MIT
Toronto Üniversitesi
Imperial College London
Milano Politeknik Üniversitesi
Münih Teknik Üniversitesi
.... ve diğerleri

IIE ve Fulbright gibi uluslararası burs programları tarafından kabul edilir.

BAŞKAN'DAN ÖNSÖZ

Sevgili Okurlarımız,

Eğitim, bir toplumun geleceğini şekillendiren en güçlü araçtır. Her sayımızda olduğu gibi, bu Ekim sayısında da sizlerle Türkiye özel okul ekosisteminin en güncel gelişmelerini, ilham verici hikâyeleri ve eğitim alanındaki yenilikçi yaklaşımları paylaşmanın heyecanını yaşıyoruz.

Dernek olarak öncelikli hedefimiz; özel okullarımızın güçlü yönlerini görünür kılmak, deneyimlerimizi paylaşmak ve eğitim dünyasında fark yaratan adımları ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, eğitimde kaliteyi yükseltme, öğrencilerimizi geleceğe en iyi şekilde hazırlama ve okul yöneticilerimizin vizyonunu destekleme çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Eğitim dünyası, her geçen gün değişiyor ve gelişiyor. Öğrencilerimizin ihtiyaçları, teknolojinin sunduğu fırsatlar ve global trendler, okullarımızın eğitim anlayışlarını sürekli olarak güncellemesini gerektiriyor. Bu sayımızda, okullarımızın başarı hikâyelerine, yöneticilerimizin deneyimlerine ve eğitim alanında fark yaratan uygulamalara geniş yer ayırdık. Amacımız, sadece bilgi aktarmak değil; siz değerli okurlarımıza ilham vermek ve ortak bir vizyon geliştirmektir.

Özel okullarımız, sundukları kaliteli eğitim ve inovatif yaklaşımlarla topluma önemli katkılar sağlamakta, öğrencilerimizi sadece akademik olarak değil, sosyal ve kültürel olarak da donanımlı bireyler hâline getirmektedir. Bu bağlamda dernek olarak, eğitimde mükemmeliyet ve sürdürülebilir başarı için gösterilen çabaları desteklemeye devam ediyoruz. Her okulun kendi alanında ortaya koyduğu değer, aslında eğitim sistemimizin tümüne güç katmaktadır.

Ekim sayımızda, eğitim dünyasının çeşitli alanlarında öncü olan okullarımızın uygulamaları, yöneticilerimizin deneyimlerinden süzülen değerli öneriler ve derneğimizin etkinliklerinden kesitler sizlerle buluşuyor. Hep birlikte, geleceği tasarlayan, fark yaratan ve öğrencilerini en iyi şekilde yetiştiren bir eğitim ortamı oluşturmak için adımlarımızı sağlamlaştırıyoruz.

Siz değerli okurlarımıza, eğitim yolculuğumuzda yanımızda olduğunuz için teşekkür ediyor; dergimizin her sayısında yeni ufuklar açmayı sürdüreceğimizi bilmenizi istiyoruz. Eğitimle kalın, bilgiyle büyüyün ve her zaman öğrenmeye açık olun.

Saygılarımla,

Zafer ÖZTÜRK
Yönetim Kurulu Başkanı

EKİM 2025 Yılı 18 / Sayı 66
Türkiye Özel Okullar Derneği Bülteni
ISSN 1307 - 6604

Sahibi
Türkiye Özel Okullar Derneği Bülteni
İşletmesi Adına
Zafer ÖZTÜRK

YAYIN KURULU

Zafer ÖZTÜRK
Fuat EREZ
Zafer ERASLAN
Saim MERAL
Cenk EYÜBOĞLU
Mina AKCEN
Deniz ERALP
A. Can AKYOLLU
S. Bünyamin ÇELİKİTEN

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mina AKCEN

AKADEMİK KURUL

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel
Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Ayhan AYDIN
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN
MEF Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Ebru Aktan ACAR
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Fakültesi

Prof. Dr. Soner YILDIRIM
ODTÜ, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Eğitimi Bölümü

Dr. Jale ONUR
Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU

Murat Kartal
Dernek Müdürü

TASARIM VE BASKI

Baskı

Everest Basım Rekl. ve Matb. Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mh. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sit. 5. Kat F Blok
No:3NF7 Zeytinburnu / İstanbul
0 (212) 434 51 34

Tasarım

Everest Basım (Berkay Gülay)

WEB

www.tozok.org.tr

İÇİNDEKİLER

- 04** Milli Eğitim Bakanı Sayın Prof.Dr. Yusuf Tekin'i Ziyaret
- 05** Ortaöğretim Çalıştayı Üsküdar Amerikan Lisesi'nde "Geleceği Tasarlayan Okul " Temasıyla Gerçekleştirdi
- 06** Türkiye Özel Okullar Derneği Ortaöğretim Çalıştayı Sonuç Bildirgesi
- 08** Türkiye Özel Okullar Derneği Bülten
- 11** Konya Bölge Toplantısı
- 14** Eğitimde Liderlik Buluşması: Darlene Fisher Odakule'de
- 16** Turmepa'nın 13. Masmavi Deniz Eğitim Kampı
- 18** Erol DEMİR - Özel Öğretimde Meslek Liseleri
- 26** Cansen ÖNCÜ - Dijital Çağda Eğitim Koçluğunun Yeniden Tanımlanan Rolü
- 28** Ayşegül Liman KABAN - Eğitimde Üretken Yapay Zekâ: Etki mi, Illüzyon mu?

MİLLİ EĞİTİM BAKANI SAYIN PROF. DR. YUSUF TEKİN'İ ZİYARET

Yönetim Kurulu Başkanımız Sayın Zafer Öztürk, Başkan Yardımcımız Sayın Fuat Erez, ve Yönetim Kurulu Üyemiz Sayın Cenk Eyüpoğlu 4 Eylül Perşembe günü Özel Okullarla ilgili istişarelerde bulunmak ve yeni eğitim öğretim yılının başlaması dolayısı ile MEB Bakanımız sayın Prof. Dr. Yusuf Tekin'i Makamlarında ziyaret etmişlerdir.

ORTAÖĞRETİM ÇALIŞTAYI ÜSKÜDAR AMERİKAN LİSESİ'NDE “GELECEĞİ TASARLAYAN OKUL” TEMASIYLA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye Özel Okullar Derneği'nin geleneksel etkinliklerinden biri olan Ortaöğretim Çalıştayı, bu yıl Üsküdar Amerikan Lisesi ev sahipliğinde büyük bir katılımı ile gerçekleştirildi. “Geleceği Tasarlayan Okul” temasıyla düzenlenen çalıştay, yaklaşık 500 katılımcıyı bir araya getirerek eğitim alanında önemli bir buluşma platformu sundu.

Etkinlik, eğitim yöneticileri, öğretmenler, akademisyenler ve eğitim teknolojileri uzmanlarının katkılarıyla zengin bir içerik programına sahipti. Konuşmacı panelleri, atölye çalışmaları ve interaktif tartışma oturumları, katılımcılara hem bilgi paylaşımı hem de uygulamalı deneyim fırsatı sundu.

Çalıştayın açılışında konuşan İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Sayın Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR, özel okulların eğitim sistemindeki rolüne dikkat çekerek, kamu ve özel okul iş birliklerinin önemini vurguladı. Müdür, aynı zamanda eğitimde inovasyon ve teknoloji kullanımının, öğrencilerin geleceğe hazırlanmasında kritik bir yer tuttuğunu ifade etti.

Etkinlik boyunca düzenlenen panellerde, 21. yüzyıl becerilerinin eğitime entegrasyonu, yenilikçi öğretim yöntemleri, öğrenci merkezli öğrenme ve okullarda sürdürülebilir projelerin geliştirilmesi gibi konular ele alındı. Katılımcılar, deneyimlerini paylaşarak kendi okullarında uygulayabilecekleri pratik öneriler ve stratejiler üzerine yoğun tartışmalara katıldılar.

Atölye çalışmaları ise özellikle katılımcılardan büyük ilgi gördü. Eğitimciler, farklı öğrenme ortamları ve öğretim teknolojilerini deneyimleme fırsatı bulurken, yenilikçi fikirlerin somut örneklerle nasıl hayata geçirilebileceği üzerine çalıştılar. Çalıştayın interaktif formatı, katılımcıların sadece dinleyici değil, aynı zamanda aktif katılımcı olmalarını sağladı.

Gün boyu süren etkinlik, katılımcılar için hem ilham verici hem de eğitim alanında bilgi ve deneyim paylaşımı açısından değerli bir platform oldu. Türkiye Özel Okullar Derneği, bu tür çalıştaylarla eğitimde yenilikçi uygulamaları teşvik etmeye ve okul yönetimlerinin gelişimine katkı sağlamaya devam ediyor.

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ

ORTAÖĞRETİM ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Ekim, 2025

Türkiye Özel Okullar Derneği olarak düzenlediğimiz 10. Ortaöğretim Çalıştayı, "Geleceği Tasarlayan Okul" temasıyla 4 Ekim 2025 Cumartesi günü Üsküdar Amerikan Lisesinde yaklaşık 550 eğitimcinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay süresince, 3 panel, 12 seminer ve 9 atölye oturumunda 30'dan fazla konuşmacı yer almış; eğitimde dönüşüm, yapay zekâ ve dijitalleşme, sürdürülebilirlik, öğrenme ortamlarının yeniden tasarımı, çocuk hakları, kapsayıcı eğitim, öğretmen liderliği ve 21. yüzyıl becerileri gibi önemli konular ele alınmıştır.

Bu çalıştay; aynı vizyonu paylaşan akademisyenleri, öğretmenleri, yöneticileri ve iş dünyası temsilcilerini bir araya getirdi. Ortak amacımız, geleceğin öğrencileri için daha kapsayıcı, yaratıcı ve ilham verici öğrenme ekosistemleri tasarlamaktır.

John Dewey'in okul ve toplum üzerine söylediği sözler önemli:

"Okul, hayata hazırlık değil; hayatın ta kendisidir. Okulun bugün yaptığını, toplum yarın yapacaktır."

"Her okul bir toplumsal kurumdur; ister iş birliği, girişim ve sorumluluk alışkanlıklarını kazandırsın, ister bencillik ve sıradanlık... Her durumda, toplumun geleceğini şekillendirmektedir."

Bugün makinelerin veriyi yönettiği bir çağdayız. Artık insanın başarısı, bilinmeyenle baş etme, karmaşık ve yeni problemleri çözebilme ve adaptasyon gücüne bağlı. Gelecek, yalnızca sorunları çözen değil, yeni olasılıkları keşfeden insanlara ihtiyaç duyuyor.

Bu nedenle öğrencilerimizi sadece öngörülebilir bir geleceğe hazırlamakla yetinmeyiz. Onları, henüz hayal bile edemediğimiz bir geleceğin mimarları, kendi hayatlarının yazarları olmaları için güçlendirmeliyiz.

Ne kadar ayrıntılı olursa olsun, hiçbir müfredat ya da sınav sistemi, öğretmenin yarattığı etkiyi geçemez. Eğitimi dönüştürmenin gerçek anahtarı, öğretimin kalitesidir. Öğretmenler ilham verirler, öğrencilere güven kazandırır, yaratıcılığı beslerler. Bu yüzden onların iyi oluş hali, onların mesleki gelişimlerine olan adanmışlığı, okulların temel amaçlarından biri olmalıdır. Bugün paylaşılan görüşler, geleceğe dair ortak vizyonumuzu altı başlıkta özetliyor:

- Okulun Geleceği:** Geleceğin okulu, sadece bilgi aktaran bir kurum değil; hayalleri, duyguları, değerleri besleyen bir yaşam alanı olacaktır. Öğrencilerin aktif katılımı esastır.
- Öğretmenin Geleceği:** Öğretmen, artık sadece ders anlatan değil; değişime uyum sağlayan, ilham veren ve dönüşümün lideri olan bir rehberdir. Müfredatın merkezi içerik değil öğrencidir.
- İş Dünyasının Geleceği:** Dijitalleşen dünyada yaratıcı, iş birliğine açık, duygusal zekâsı güçlü bireyler öne çıkacaktır. Eğitim, bu yeni dünyanın insanını yetiştirme sorumluluğunu taşır.
- Dijital Çağın Fırsatları:** Yapay zekâ, eğitimin düşmanı değil; öğretmeni güçlendiren, öğrenmeyi kişiselleştiren bir araçtır. Güvenlilik ve etik, sorumlu yapay zeka kullanımı esastır.
- Öğrenme Ekosistemi:** Çocuk hakları, iyi oluş ve sürdürülebilirlik merkezinde; okul, aile, öğretmen ve iş dünyasının ortaklığıyla güçlenen bir eğitim kültürü inşa edilmelidir.
- Yetkinlik Temelli Eğitim:** Bilginin ötesine geçerek sürece, deneyime ve anlam üretmeye odaklanan bir anlayışla öğrencileri geleceğe hazırlamak artık kaçınılmazdır.

Sonuç olarak, Ortaöğretim Çalıştayı bize şunu hatırlattı:

Geleceğin okulları, bugünün vizyoner kararlarıyla inşa edilir.

Bu vizyon; teknolojiyi insani değerlerle buluşturan, öğretmenleri geleceğin liderleri olarak konumlandıran, öğrencilerin hayallerini ve potansiyelini merkeze alan bir vizyondur.

Bugün eğitimde attığımız her adım, yarının sınıflarında yankı bulacak ve geleceği şekillendirecektir.

Geleceğin okullarını birlikte tasarlıyor, birlikte inşa ediyoruz.

Bu değerli buluşmayı mümkün kılan Türkiye Özel Okullar Derneği'ne, katkı sunan tüm konuşmacı ve katılımcılara ve bizleri içtenlikle ağırlayan ev sahibi Üsküdar Amerikan Lisesi'ne en içten teşekkürlerimizi sunarız.

Dileriz ki bu çalıştayın kazanımları, eğitime yön verecek ortak bir yol haritasına dönüşsün.

10. Geleneksel ORTAÖĞRETİM ÇALIŞTAYI

GELECEĞİ TASARLAYAN OKUL

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ

BÜLTEN

“Küçük Adımlar, Büyük Yolculuklar: Erken Çocukluk Döneminin Yaşam Boyu İzleri”

“Her insanın hikâyesi, erken çocukluk döneminde atılan tohumlarla başlar.”

Biyopsikososyal bir varlık olan insanın yaşamının temellerinin atıldığı erken çocukluk dönemi için genel kanı 0-8 yaş aralığını kapsadığıdır. İnsan yaşamının temel alt yapısını oluşturan bu yaş dönemi, anne karnından sonra, tüm gelişim alanlarının en hızlı olduğu dönemdir.

Gelişimsel olarak erken çocukluk dönemi; büyümenin ve gelişimin hızlı ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu kritik yılları kapsamaktadır. Bu yıllarda temeli atılan kişilik yapısı ve beden sağlığının ileriki yıllarda aynı yönde ilerleme ihtimali oldukça yüksektir. Erken çocukluk dönemi, doğum öncesi dönemden sonra insan yaşamının gelişimsel olarak en yoğun ilerlediği süreçtir. Tüm bu ilerlemeler, hayata sağlam bir başlangıç yapabilmek açısından büyük önem taşır.

(UNICEF, 2004)

“Çocuklara yatırım yapmak için onların birer yetişkin olmasını bekleme lüksümüz olmadığı gibi onlar okula başlayana kadar bekleme lüksümüz de yok çünkü o zaman müdahale etmek için çok geç olabilir”. Nobel ödüllü iktisatçı, James Heckman

Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Okul öncesi eğitim, bir çocuğun gelişim sürecindeki en kritik dönemi kapsayan, hayatlarının ilk 6 yılında verilen eğitimidir. Bu süreç, çocukların hem bilişsel hem duygusal hem de sosyal gelişimlerinin temellerinin atıldığı dönemdir. Erken yaşta sağlanan eğitim, çocuğun öğrenme sürecinde önemli bir fark yaratmakla kalmaz, aynı zamanda toplumsal yapıyı da etkileyen uzun vadeli sonuçlar doğurur. Dünya genelinde yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitimin, çocukların sadece akademik başarısını değil, yaşam boyu süren kişisel gelişimlerini de derinden etkilediğini göstermektedir.

1. Zihinsel ve Bilişsel Gelişimdeki Rolü

Okul öncesi eğitim, çocuğun beyninin en hızlı geliştiği dönemde, bilişsel becerilerin pekiştirilmesinde kritik bir rol oynar. Araştırmalar, beyin erken yıllarda en yüksek hızda geliştiğini ve bu dönemde öğrenilen bilgilerin çocukların ilerleyen yaşlardaki öğrenme yeteneklerini şekillendirdiğini ortaya koymaktadır.

- Dil Becerileri:** Okul öncesi eğitim, çocukların dil becerilerini geliştirmeleri için son derece önemlidir. Erken yaşta kelime dağarcığının genişlemesi, çocuğun iletişim yeteneklerinin yanı sıra düşünsel kapasitesini de artırır. Dil becerileri, öğrenme sürecinin temeli olarak kabul edilir ve okul öncesi dönemde edinilen dilsel yetkinlikler, çocukların okul yaşamlarında başarılarını doğrudan etkiler.
- Problem Çözme Yeteneği ve Mantıksal Düşünme:** Çocuklar okul öncesi dönemde basit matematiksel kavramları, şekil ve sayı tanıma gibi temel becerileri öğrenirler. Bu tür erken eğitim, çocukların problem çözme ve mantıklı düşünme becerilerini geliştirir. Ayrıca, yaratıcı oyunlar ve etkileşimli etkinlikler, çocukların soyut düşünme yeteneklerini destekler.

2. Sosyal ve Duygusal Gelişim

Okul öncesi eğitim sadece akademik değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal gelişim için de son derece kritik bir dönemdir. Çocuklar, bu dönemde başkalarıyla etkileşimde bulunmayı, duygusal zekalarını geliştirmeyi ve toplumsal normları öğrenmeyi başlarlar.

- Sosyal Beceriler ve İletişim:** Çocuklar, diğer çocuklarla etkileşim kurarak paylaşmayı, sıraya girmeyi ve birlikte çalışmayı öğrenirler. Bu beceriler, ilerleyen yaşlarda hem akademik hem de kişisel ilişkilerde başarılı olmalarını sağlar. Çocuklar, okul öncesi dönemde oyunlar aracılığıyla takım çalışması ve iş birliği gibi becerileri doğal olarak geliştirirler.
- Duygusal Zeka:** Okul öncesi eğitim, çocukların duygusal zekalarını geliştirmelerine yardımcı olur. Kendi duygularını tanıma, duygusal ifadeleri anlamlandırma ve empati kurma becerileri, erken yaşta kazandıkları sosyal becerilerle pekişir. Duygusal zekanın güçlü olduğu bireyler, yalnızca okul hayatında değil, sosyal hayatta da daha sağlıklı ilişkiler kurar.

3. Okul Başarısı ve Gelecek Yaşam

Erken yaşta eğitim alan çocuklar, okul yaşamlarında daha başarılı olurlar. Okul öncesi eğitimin, çocukların ilkökulda karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmalarını kolaylaştırdığına dair pek çok araştırma bulunmaktadır. Bu başarı, sadece akademik değil, sosyal ve duygusal başarıyı da içerir.

- **Daha Yüksek Akademik Başarı:** Okul öncesi eğitimi almış çocuklar, okula başladıklarında daha yüksek seviyede dil ve matematik becerilerine sahip olurlar. Bu, onların okuma, yazma ve sayısal becerilerde daha hızlı ilerlemelerine olanak tanır. Araştırmalar, okul öncesi eğitim alan çocukların, aynı yaştaki diğer çocuklara göre daha başarılı olduklarını ve daha fazla akademik başarı elde ettiklerini göstermektedir.
- **Sosyal ve Duygusal Başarı:** Okul öncesi eğitim, çocukların özgüven geliştirmelerine ve bağımsızlık kazanmalarına yardımcı olur. Okulda daha başarılı olmak için gerekli olan öz disiplin, sorumluluk ve özdenetim gibi beceriler, okul öncesi eğitimle pekişir.

4. Fırsat Eşitliği ve Toplumsal Adalet

Okul öncesi eğitim, tüm çocuklara eşit fırsatlar sunma anlamında kritik bir role sahiptir. Özellikle düşük gelirli ailelerin çocukları için okul öncesi eğitim, eğitimde fırsat eşitliği yaratır ve gelecekteki toplumsal eşitsizlikleri azaltabilir.

- **Aile Geliri ve Eğitimde Eşitsizlik:** Düşük gelirli ailelerin çocukları genellikle okul öncesi eğitimden mahrum kalırlar. Bu durum, çocukların erken yaşlarda eğitim almasını engeller ve okula başladıklarında daha büyük zorluklarla karşılaşmalarına neden olur. Okul öncesi eğitim, bu eşitsizliği ortadan kaldırma açısından büyük önem taşır.
- **Toplumsal Katkılar:** Eğitimli bireyler, daha sağlıklı, daha üretken ve daha sosyal bir toplum yaratılmasına katkı sağlar. Erken yaşta eğitim, çocukların sadece bireysel olarak değil, toplumsal düzeyde de daha güçlü bir temel üzerinde hayatlarına devam etmelerini sağlar.

5. Ekonomik Yararlar ve Uzun Vadeli Etkiler

Okul öncesi eğitime yapılan yatırımlar, uzun vadede toplumsal düzeyde ciddi ekonomik faydalar sağlar. Erken eğitime yapılan yatırımlar, toplumun genel eğitim düzeyini yükseltir, daha sağlıklı bir nüfus oluşturur ve ekonomik büyümeyi destekler.

- **Erken Eğitim ve Ekonomik Verimlilik:** Okul öncesi eğitimin ekonomik faydaları, sadece bireysel düzeyde değil, toplumsal düzeyde de kendini gösterir. Eğitimli bireyler daha iyi iş olanaklarına sahip olurlar ve toplumda genel üretkenlik artar.

Okul öncesi eğitim, çocukların hayatlarında en önemli gelişimsel dönemi şekillendiren bir süreçtir. Bu eğitim dönemi, sadece çocukların akademik değil, aynı zamanda sosyal, duygusal ve kişisel gelişimlerini de destekler. Okul öncesi eğitimin faydaları yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal ve ekonomik düzeyde de kendini gösterir. Okul öncesi eğitime yapılan yatırımlar, toplumun geleceğine yapılacak en önemli yatırımlardan biridir. Bu nedenle, devletler ve toplumlar, okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak, erişilebilir kılmak ve kalitesini artırmak için daha fazla çaba sarf etmelidirler.

Uzm. Psikolog Delal OĞULMUŞ

Versant by Pearson, İngilizce dil becerilerini hızlı ve doğru biçimde ölçer; gelişmiş Ordinate® test sistemi sayesinde sonuçları dakikalar içinde sunar.

Versant by Pearson

Doğru

Yapay zeka tabanlı Versant by Pearson, 0,99 korelasyon katsayısıyla yüksek düzeyde doğruluk sunar. Bu doğruluk düzeyi, test sonuçlarına yüksek düzeyde güven duyulmasını sağlar.

Güvenilir

Farklı değerlendiriciler ve uygulama ortamlarından kaynaklanabilecek değişkenleri ortadan kaldırarak daha tutarlı bir ölçme imkanı sunan Versant by Pearson'ın, 0,96'lık yarıya bölme ile yüksek düzeyde güvenilir olduğu kanıtlanmıştır.

Hızlı

Versant by Pearson, tamamen bilgisayar tabanlıdır ve geniş aday grupları tarafından uygulanabilir. Testin tamamlanmasının hemen ardından ayrıntılı bir puan raporu sunulur.

Daha fazla bilgi için: pearson.com/languages

☎ 0216 355 72 40

✉ info@skybusiness.com.tr

🌐 skybusiness.com.tr

🌐 linkedin.com/company/sky-business-tr

KONYA BÖLGE TOPLANTISI KONYA PEMA KOLEJİ'NDE BAŞARIYLA GERÇEKLEŞTİ

10-11 Ekim tarihlerinde Konya Pema Koleji ev sahipliğinde düzenlenen Konya Bölge Toplantısı, çevre illerden gelen yaklaşık 50 okul kurucusu ve yöneticisinin katılımıyla gerçekleştirildi. "Eğitimde İş Birliği ve Paylaşım" temasıyla düzenlenen etkinlik, katılımcılara deneyimlerini paylaşma ve eğitim vizyonlarını geliştirme fırsatı sundu.

Toplantı süresince katılımcılar, kendi okullarında uyguladıkları yöntemleri, karşılaştıkları zorlukları ve başarılı deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaşma imkânı buldu. SMMM Lütfi Gülbenk ve Avukat Esmâ Gülbenk'in katkılarıyla gerçekleşen toplantılar, hem verimli bir tartışma ortamı sağladı hem de katılımcıların güncel mevzuat ve yönetim süreçleri hakkında bilgi edinmesini kolaylaştırdı.

Etkinliğin başarılı geçmesinde Konya Pema Koleji Yönetim Kurulu Başkanı Hasan Cahit Kaoç ve okul yönetiminin de büyük payı oldu. Katılımcılar, ev sahipliği ve destekleri için Pema Koleji yönetimine teşekkürlerini iletti.

Konya Pema Koleji'nin ev sahipliğinde yapılan bu bölge toplantısı, eğitim camiasının bir araya gelerek ortak sorunları ve çözümleri değerlendirmesi açısından büyük önem taşıyor. Katılımcılar, toplantının ardından kazandıkları yeni bakış açıları ve önerilerle okullarına dönerek kendi çalışmalarına yön verecek yeni fikirler edindiklerini belirtti.

Etkinlik, eğitimde iş birliğinin ve deneyim paylaşımının güçlendirilmesi açısından başarılı bir örnek olarak öne çıktı ve katılımcılar tarafından oldukça olumlu değerlendirildi.

KIDZANIA İSTANBUL

Eğlenerek Öğrenmek için KidZania İstanbul

KidZania deneyimi için bekliyoruz.

Okul gezinizi
planlamak için
QR kodu okutun.

KidZania
İstanbul
akasya'da

0 850 200 54 39 istanbul.kidzania.com [/kidzaniaistanbul](https://www.facebook.com/kidzaniaistanbul) [/kidzaniaistanbul](https://www.instagram.com/kidzaniaistanbul) [/kidZaniaist](https://www.x.com/kidZaniaist)

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ
PRIVATE SCHOOLS ASSOCIATION OF TÜRKİYE

3. GELENEKSEL 3RD ANNUAL
AP ÖĞRENEN AP LEARNING
TOPLULUKLARI COMMUNITY
ETKİNLİĞİ 2025 EVENT 2025

ENKA İSTANBUL OKULLARI
Poligon Mahallesi Sarıyer Caddesi 121/1
Sarıyer, 34460 İstanbul

1 KASIM 2025
November 1, 2025

<https://konferans.tozok.org.tr>

ENKA
OKULLARI
ENKAlı Olmak Ayrıcalıktır

AP

CollegeBoard

EĞİTİMDE LİDERLİK BULUŞMASI: DARLENE FİSHER ODAKULE'DE İLHAM VERDİ

Türkiye Özel Okullar Derneği'nin ev sahipliğinde, 11 Ekim 2025 tarihinde Oda Kule merkezinde dünyaca tanınan eğitim lideri **Darlene Fisher** tarafından gerçekleştirilen seminer, eğitim camiasından büyük ilgi gördü.

Eğitim yöneticileri, öğretmenler ve akademisyenlerden oluşan 50 kişilik seçkin bir katılımcı grubu ile gerçekleştirilen etkinlikte liderlik ve dönüşüm odaklı bir öğrenme deneyimi yaşadı.

Seminerin açılışında, Türkiye Özel Okullar Derneği temsilcileri, çağdaş eğitim liderliğinin önemine vurgu yaparak, bu tür etkinliklerin eğitim kurumları arasındaki bilgi paylaşımını güçlendirdiğini belirttiler. Ardından sahneye çıkan **Darlene Fisher**, katılımcılara enerjik ve etkileyici bir sunum gerçekleştirdi.

"Gerçek liderlik, bir vizyonu paylaşmakla değil, o vizyonu birlikte inşa etmekle başlar."
– *Darlene Fisher*

Fisher, konuşmasında özellikle okul liderlerinin değişim süreçlerindeki rolü, ekip yönetimi, yenilikçi karar alma ve sürdürülebilir gelişim kültürü konularına odaklandı. Eğitimde dönüşümün sadece stratejiyle değil, insan odaklı yaklaşımla mümkün olduğunu vurguladı.

Katılımcılar, interaktif oturumlarda kendi kurumlarından örnekler paylaşarak Fisher'ın yönlendirmeleriyle çözüm odaklı tartışmalar yürüttüler. Günün sonunda, eğitimciler seminerden ilham aldıklarını ve kendi kurumlarında uygulamaya koyabilecekleri somut fikirlerle ayrıldıklarını ifade ettiler.

Etkinliğin sonunda Türkiye Özel Okullar Derneği tarafından **Darlene Fisher'a teşekkür plaketi** takdim edildi. Katılımcılar, seminerin yalnızca teorik bilgi değil, aynı zamanda ilham veren bir vizyon sunduğunu dile getirdiler.

DARLENE FİSHER KİMDİR?

Uluslararası eğitim dünyasının saygın isimlerinden **Darlene Fisher**, 30 yılı aşkın süredir dünyanın dört bir yanında okul liderlerine, yöneticilere ve öğretmenlere rehberlik eden bir eğitim danışmanıdır.

Eğitim kariyerine öğretmenlik ile başlayan Fisher, daha sonra okul yöneticiliği, uluslararası müfredat geliştirme ve liderlik eğitimi alanlarında uzmanlaşmıştır.

Uzun yıllar boyunca IB (International Baccalaureate) sisteminde görev alan Fisher, aynı zamanda Harvard Graduate School of Education ve çeşitli uluslararası eğitim ağlarıyla iş birliği içinde çalışmalar yürütmektedir.

Küresel vizyona sahip bir eğitim lideri olarak, seminerlerinde sıkça

"öğrenmeyi merkeze alan liderlik" kavramını vurgulamakta ve değişen dünyada eğitim kurumlarının esnek, yenilikçi ve insan odaklı bir bakış açısıyla ilerlemesi gerektiğini savunmaktadır.

"Eğitimde sürdürülebilir başarı, yalnızca öğretme biçimini değil, düşünme biçimini de dönüştürmekle mümkündür."
– *Darlene Fisher*

Fisher, dünyanın birçok ülkesinde verdiği seminerler, danışmanlık çalışmaları ve liderlik eğitimleriyle binlerce eğitimciye dokunmuş; eğitim yönetimi alanında fark yaratan bir isim olmuştur.

X EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ KONFERANSI

BU
KONFERANSTA
ÖĞRETMENLER
BAŞROLDE!

29 Kasım 2025

Yeditepe
Üniversitesi

EĞİTİME SİHİRLİ DOKUNUŞ

FIRSAT KAYGI DÖNÜŞÜM

ETP.ORG.TR

#ETP2025

@ETPISTANBUL

TOZOK.ORG.TR

TURMEPA'nın 13. Masmavi Deniz Eğitim Kampı Sarıyer Belediyesi İş Birliği ile Kilyos'ta Gerçekleşti.

DenizTemiz Derneği/TURMEPA, Sarıyer Belediyesi iş birliğiyle 3-5 Eylül tarihleri arasında 13. Masmavi Deniz Eğitim Kampı'nı başarıyla gerçekleştirmiştir. Kamp, Sarıyer Belediyesi Kilyos Sosyal Tesisleri'nde düzenlenmiş olup, Sarıyer Gençlik Eğitim Merkezi (SAGEM) öğrencilerinden 21 katılımcıyı ağırlamıştır.

Etkinliğin amacı, öğrencilerin doğa ile iç içe öğrenme deneyimi kazanmalarını, çevre ve deniz bilincini geliştirmelerini ve geleceğe daha duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamaktır. Program, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan 17. madde "Amaçlar için Ortaklıklar" doğrultusunda planlanmıştır.

Kamp boyunca 10-12 yaş aralığındaki öğrenciler, ilk günden itibaren takım çalışmasını destekleyen oyunlarla kaynaşmış, her güne yoga ile başlayarak zihinsel ve bedensel farkındalık kazanmıştır. Çevre temalı oyunlar ve uygulamalı etkinlikler, öğrenmeyi eğlenceli bir deneyime dönüştürmüştür. TURMEPA tarafından verilen "Deniz Ekosistemi" ve "İklim Değişikliği" eğitimlerinde, öğrenciler deniz yaşamının önemi, ekosistemlerin korunması ve iklim değişikliğinin çevre üzerindeki etkileri konusunda bilinçlenmiştir. Bu eğitimler, çevresel farkındalıklarını artırarak sürdürülebilir yaşam ve çevre sorumluluğu bilinci kazanmalarına katkı sağlamıştır. Ayrıca öğrenciler, sorumluluk ve disiplin konularında eğitim almış; İstanbul Üniversitesi akademisyenleriyle denizden

plankton örnekleri toplayıp mikroskop altında inceleme yapma fırsatı bulmuştur. Kıyı temizliği etkinlikleri gerçekleştirilmiş, ileri dönüşüm atölyesinde toplanan atıklar sanatsal ürünlere dönüştürülmüştür. "Benim Hayalim, Benim Hikayem" dijital kitap atölyesinde öğrenciler hayallerini hikayelere dönüştürmüş, izci lideri eşliğinde denizcilik düğümleri öğrenmiştir. Kampın sonunda hazırladıkları dijital hikayeleri paylaşan ve eserlerini sergileyen öğrenciler, geleneksel kamp afişine kendi izlerini bırakmış, sertifikalarını alarak etkinliği başarıyla tamamlamış ve KidZania gezisiyle unutulmaz bir deneyim yaşamıştır.

Kamp süresince öğrenciler, çevre ve deniz bilincinin yanı sıra gözlem, araştırma ve takım çalışması becerilerini geliştirmiştir. Yaratıcılık, sorumluluk ve öz disiplinleri güçlenmiş; "Deniz Ekosistemi" ve "İklim Değişikliği" eğitimleriyle çevreyi koruma ve sürdürülebilir yaşam bilinci kazanmışlardır. Bu deneyim, onların geleceğe daha bilinçli ve duyarlı bireyler olarak hazırlanmasına katkı sağlamış; TURMEPA'nın "Deniz Varsa Hayat Var" mesajı etkinlik boyunca vurgulanmıştır.

DenizTemiz Derneği/ TURMEPA

Nakkaştepe, Aziz Bey Sokak No:32 34674 Kuzguncuk / İstanbul

Instagram: /deniztemizturmepe

Phone: 0 (216) 310 93 01

Facebook: /deniztemizdernegi

Kamp videosu

turmepe.org.tr

Distribution partner for

CAMBRIDGE

KARANFİL AKADEMİ İLE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE FARK YARATAN ÇÖZÜMLER

Cambridge University Press & Assessment'ın Türkiye K-12 tek yetkili distribütörü olarak Karanfil Akademi, okullara sunduğu:

- Doğrudan ve aracısız iletişim modeli sayesinde okul liderleri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin ihtiyaçları hızla tespit edilmekte,
- Uzman Akademik Kadrosu ile sahada kesintisiz destek sağlanmakta,
- Karanfil Akademi Eğitim Hizmet Modeli ile kapsamlı çözümler geliştirilmektedir,
- Ülke geneline yayılmış iş birlikleri ile her ilde yanınızda olunmaktadır—yaklaşımıyla Türkiye'de İngilizce öğretiminde çita yükseltilmektedir.

Karanfil Akademi, deneyimini, geniş ağını ve resmi distribütör ayrıcalığını her adımda hissedilir kılarak;

- Satış öncesi okula özel akademik ihtiyaç analizinden,
- Satış sonrası kapsamlı öğretmen eğitimi ve dijital platform desteğine kadar tüm süreçte yanınızdadır.

Erol DEMİR

Özel Öğretimde Meslek Liseleri

Ülkemizde yasalar gereği tüm eğitim-öğretim faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığının denetim ve gözetiminde yapılmaktadır. Mesleki eğitim faaliyetleri yaygın eğitim olarak Halk Eğitimi Merkezleri, muhtelif kurslar, üniversitelerin yaşam boyu eğitim merkezlerinde ayrıca firmaların, çeşitli kurum kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin eğitim kurumlarıyla işbirliği yaparak yürüttükleri eğitimlerdir. Örgün eğitim olarak da ortaöğretimde lise düzeyinde Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde mesleki eğitim yapılmaktadır. Halk arasında mesleki eğitim yapılan bu okulların tümüne birden meslek liseleri denilmektedir.

Meslek liselerinin mülkiyeti açısından şahıs, şirket veya vakıflarca kurulmuş olanları da bulunmaktadır. İlk yıllarda sektör olarak en çok ihtiyaç duyulan turizm ve sağlık meslek liseleri olarak açılmış daha sonra diğer sektörler için çeşitli mesleklerde eğitim veren özel meslek liseleri çoğalmıştır. Bu artış 2014 yılında özel okullarda okuyan öğrencilerin bir kısmına devlet desteği verilmesinin ardından hızla çoğalmıştır. Özel okullara verilen eğitim-öğretim destek ödemesine son verilmiş ancak Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) içinde ve dışında açılan Özel Meslek Liselerine ve belirlenmiş alan ve mesleklerde okuyan öğrenciler için devam etmiştir.

Özel okul sahipleri üye oldukları İstanbul Ticaret Odası (İTO) 15 nolu Eğitim Meslek Komitesince 2022 yılında "Ortak Akıl Konferansı" düzenlemiştir. Benim de katıldığım bu çalışmaya konunun uzmanları, özel okul sahipleri/kurucuları-yöneticileri, sektörel dernek ve vakıf temsilcileri, akademisyenler, üniversite mütevellileri, okul müdürleri, federasyon ve sendika başkanları ve Milli Eğitim temsilcileri katılmıştır. Daha sonra bu toplantıda ortaya çıkan fikirler, alan tarama ve araştırmalar, yayınlanmış raporlar, resmi istatistik ve yayınlar, ulusal ve uluslararası sınav değerlendirmeleri, bütçe raporları, kalkınma planları, MEB Stratejik Planları, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, Vizyon belgeleri ve MEB Şura Kararlarıyla birleştirilerek "Özel Öğretimin Geleceği: Vizyon ve Stratejiler" ismiyle İTO Sektörel Araştırmalar 2023-2 nolu yayını olarak 562 sayfalık faydalı bir esere dönüştürülerek kitaplaştırılmıştır.

Yedi bölümden oluşan bu kaynak eserinde; Birinci Bölümde: ülkemizde eğitim sisteminin kurumlarının tarihçesi, finansmanı, paydaş ve veri analizi mevcut durum analizi ve değerlendirmesiyle başlanmıştır. İkinci bölümde, özel okullar, meslek liseleri, motorlu taşıt sürücüsü kursları, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, özel öğretim ve muhtelif kurslar ayrı ayrı olmak üzere mevcut durum, sorun ve swot analizi, eğitim vizyonu, görüş ve öneriler başlıklarında araştırmaya yer verilmiştir. Üçüncü bölümde; ABD, Almanya, Çin Halk Cumhuriyeti, Finlandiya, Güney Kore, İngiltere, İsrail, Japonya, Kanada, Singapur ve Rusya ülke dünya örnekleri ayrı ayrı eğitim felsefesi, reformu, rol ve sorumluluk, finansman, model, öğretmen yetiştirme, din eğitimi, özel öğretim başlıklarında incelenmiştir.

Dördüncü bölümde; "Toplum 5.0, Eğitim 5.0, dijitalleşme, blok zincir, evde eğitim, okul özerkliği, eğitimde STEM, karma yaş grubu sınıfları, proje tabanlı öğrenme, kişiselleştirilmiş eğitim ve meslektaş gözlemi" gibi güncel konularda bilgiler yer almıştır. Beşinci bölümde; işletme ve finansman modelleri, öğretmen ve okul özerkliği, öğretmen seçme ve geliştirme, mesleki eğitim konularında farklı uygulamaların bulunduğu ülkelerden örnek uygulamalara yer verilmiştir. Altıncı bölümde; 59 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen ortak akıl konferansında 5 farklı masa ve 9 gruptaki çalışma sonuçları ve birleştirilmiş sonuçlar paylaşılmıştır. Yedinci son bölümde ise özel okullar, meslek liseleri, rehabilitasyon merkezleri, sürücü kursları, dersane ve çeşitli kurslar başlığında; eğitim kalitesi, öğretmen, öğrenme, dijital yeterlik ve teknoloji kullanımı, finansal sürdürülebilirlik ve yapısal dönüşüm/reform konuları ele alınmıştır.

Bu çalışmada ayrıca 2021 yılı son çeyreğinde özel öğretim kurumlarında 667 kişiyle yapılan saha araştırmasında 698 veri analiz edilmiştir. Buna göre; özel okulların % 55,9'u kendi isim ve markasıyla meslek liselerinde ise %90,1'i kendi isim ve markasıyla hizmet vermektedir. Özel okulların % 84,9'u lise, % 70,8'i ortaokul ve % 59,9'u ilkökuldür. Özel öğretim kurumları % 94'ü kantin ve yemekhane hizmeti, % 80,1'i servis-ulaşım, % 86,8'i güvenlik ve % 61,6'sı revir hizmeti de vermektedir. Özel okullara verilen öğrenci teşvik ve desteklerin % 49 ve % 55,8 oranla yatırım ve teşvik politikası en düşük memnuniyet, % 75,9 e-okul sistem yeterliliği ile en yüksek memnuniyet ölçülmüştür. İstihdam edilen öğretmenlerin alan-pedagojik bilgisi ve deneyimi % 70 memnuniyet almıştır. Özel meslek liselerinde % 96,3'ünde 81 ve üzeri kayıtlı öğrenci bulunmakta ve % 89,9'da 21 ve üstü öğretmen çalışmaktadır.

Sorun analizinde; mevzuat yetersizliği, denetim sık olmaması gibi bürokratik sorunlar % 28,8 ile vergi yükümlülüklerinin fazlalığı % 25,3 ile özel okullar ile kamu kurumları arası fırsat eşitsizliği, nakil sorunları ve açılışta fazla detay % 21,3 ile özel okulların stratejik yönetim (vizyon-bilinç-fazla mesai) eksikliği ve ötekileştirilmesi % 19, 1 ile nitelikli yönetici ve personel bulunamaması % 24,7 ile öğretmenlerin özlük haklarının bulunmaması % 30,6 ile kalifiye öğretmen bulunamaması % 28,2 ile sözleşmeli öğretmen başının MEB atamaya başvurması veya başka özel kurumlara gitmesi % 22,6 ile öğrencilerde disiplin eksikliği % 49,5 ile ailelerin fazla koruyucu yaklaşım % 17,8 ile personelde iş disiplini eksikliği % 23,2 ile nitelikli personel bulunamaması % 17,1 ile özel okulların teknolojik gelişmelere entegrasyonu ve uyumu % 41,3 ile teknolojik donanım pahalı olması % 31,3 ile sorun olarak belirtilmiştir.

SWOT analizinde ekonomik sıkıntılar, kalite, teknolojiye uyum, nitelikli insan kaynağı ve değişim ön plana çıkmıştır. Özel okulların sürdürülebilirliği için öncelik vermesi gerekli alanlarda; daha kaliteli uygulamalı eğitim, öğrenci teşvik ve destekleri, teknolojik gelişmelere uyum, kalifiye öğretmen bulma ve kurumsallaşmaya önem verilmelidir. Öğrencilerin sınav not başarısı yanında duygu ve yetenek gelişimine önem verilmelidir. Sınavsız bir eğitim modeline ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Devletin öğrenci başına desteği ve teşvikler özel okul yatırımcıları tarafından yetersiz bulunmuş ve öğrencilerden yıllık alınabilecek eğitim ücreti ve artışı sınırlaması sektörde memnuniyetsizlik oluşturmaktadır. Özel okullarda ekonomik sıkıntılardan sonra staj, iş imkânları, SGK primler, ML karşı önyargılar, iletişim ve koordinasyon eksiklikleri, bürokrasi ve mevzuat yorum farklılıkları, kamu kurumları arası problemler dile getirilmiştir.

OSB içinde de staj ve istihdam % 70,6 ile 1. Sırada, deneyimli bilgili teknik öğretmen eksikliği % 55,6 ile öğrencilerle; motivasyon ve akademik eksiklikler, davranış ve iletişim problemleri, servis ve yemek, disiplin ve devamsızlık sorunlardan en önemli olanlarıdır.

Özel meslek liselerinin yeni misyonu % 35 oranıyla üretim, istihdam, mesleki ve akademik eğitim, teknoloji odaklı, yetenekli gençlerin tespiti ve yönlendirilmesidir. Teknolojik destekler, öğrencilerin becerilere göre teknik liselere yönlendirilmesi gereklidir. Okullarda alan çeşitliliği, müfredat düzenlenmesi, atölye ders saatlerinin uygulamalı mesleki eğitimin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Okullara teknik eğitim için destek (burs, malzeme, teşvik, staj imkânları) artırılmalıdır.

Yapılan araştırmalar insan kaynaklarındaki kalite artışının eğitimle geliştirildiğinde verimlilik ve katma değere sebep olduğu; eğitime yapılan yatırımın getirilerinin diğer faktörlerle karşılaştırıldığında tüketim değil aksine karlı bir yatırım faaliyeti olduğu görülmüştür. Herkes tarafından kabul edilen eğitim etkisiyle insanlar kendilerine ve çocuklarına bu konuda yatırım yapmaktadır.

Bu araştırmalarda eğitim literatüründe Toplum ve Eğitim 5.0, dijitalleşme, blok zincir, evde eğitim, okul özerkliği, Stem, karma yaş grup sınıfları, proje tabanlı öğrenme, kişiselleştirilmiş eğitim, meslektaş gözlemi, gibi yeni kavramların yer aldığı görülmektedir. Avcı ve toplayıcı toplum, tarım toplumu, endüstri toplumu, bilgi toplumu olmak üzere insan topluluklarının yaşam şartlarını ve kültürel gelişimlerini evrelerle açıklanmaktadır. Toplum 5.0 kavramı; sosyal sorunları yeni bir bakış açısıyla ele alıp çözmeyi, ekonomik kalkınmanın sürdürülmesini insan merkezli (insanların fayda ve taleplerine odaklı) bir toplum oluşturmayı amaçlamaktadır.

Sürdürülebilir kalkınmada nitelikli eğitim amacı; "herkese ücretsiz ilköğretim ve ortaöğretim, nitelikli okul öncesi eğitime eşit erişim, karşılanabilir kaliteli teknik, mesleki ve yükseköğretim, finansal başarı için gerekli niteliklere sahip insan sayısının artırılması, eğitimde ayrımcılığın bitirilmesi, evrensel sözel ve sayısal okuryazarlık, sürdürülebilir kalkınma ve dünya vatandaşlığı eğitimi, kapsayıcı ve güvenli okullar inşa edilmesi ve mevcutların iyileştirilmesi, gelişmekte olan ülkeler için yükseköğretim burs imkânlarının artırılması, gelişmekte olan ülkelerde nitelikli öğretmen arzının artırılması" hedeflenmektedir.

Eğitim 5.0 eğitim modelinin temelini; "kişiselleştirilmiş eğitim, öğrenim esnekliği, sürekli gelişim, eleştirel düşünme ve problem çözme, veri yorumlama, öğrenci katılımlı müfredat, proje bazlı öğrenme, teknoloji ve eğitim birlikteliği" gibi dinamikler oluşturmaktadır. Bu temeller ışığında her ülke kendi koşullarına ve ihtiyaçlarına göre farklı biçimlendirmelerde bulunabilir.

OECD 2020 raporuna göre; mesleki eğitimin yaygın olduğu ülkelerde, nitelikli yetişkinler yüksek istihdam oranlarına sahiptir. Ortaöğretim düzeyinde mesleki yeterliliklere ve genel mesleki yeterliliklere sahip yetişkinler benzer kazançlar elde ederken OECD ülkeleri genelinde yükseköğretimi tamamlamış bir kişinin kazancı, mesleki eğitimi tamamlamış bir kişiye göre % 34 daha fazla olarak belirlenmiştir. Bu durum doğal olarak gençlerde ve ailelerinde üniversite mezunu olma talebini arttırmaktadır.

Okul ve iş temelli öğrenme, faydalarına rağmen az görülmektedir. Güçlü bütünleşmiş okul ve iş temelli öğrenme mesleki programlarına sahip ülkeler aynı zamanda mesleki niteliklere sahip yetişkinler için en yüksek istihdam oranına sahip ülkelerdir. Ancak tüm OECD ülkelerindeki mesleki eğitim gören lise öğrencilerin yalnızca % 33'ü böyle bir eğitim programına kayıt yaptırmaktadır. Bu öğrencilerinin % 66'sında mesleki eğitim gören öğrencilerin yükseköğretime devamını sağlamak için çeşitli yollar bulunmaktadır. Bu ülkelerin genelinde mesleki lise eğitimini tamamlamış öğrencilerin % 70 lik kesimi eğitimlerine yükseköğretime kayıt olarak eğitime devam etmektedir.

Ülkemizde de meslek lisesini bitiren gençlerin büyük çoğunluğu üniversiteye gitmek istemektedir. Üniversiteye yerleştirme başvurusu yapabilmek için giriş sınavlarında 150 ve 180 puan almış olmak barajının kaldırılmış olması, neredeyse her ilde devlet ayrıca büyükşehirlerde vakıf üniversitelerinin ve kontenjanlarının artırılmış olması, meslek yüksekokulu kontenjanı

önceliği ve mesleğinde tercihte ek puan alıyor olmaları gençlerin beyaz yakalı olma talebini artırmıştır.

İTO ev sahipliğinde düzenlenmiş olan “Özel öğretimin geleceği: vizyon ve stratejiler” ortak akıl konferansında özel meslek liseleri alanında iki farklı masada farklı grup tarafından “destek ve teşvikler, dijital dönüşüm, teknik eğitimci, farkındalık çalışmaları, kariyer yönetimi, yeni eğitim modeli, tanıtım çalışmaları, mevzuat düzenlemesi ve işbirlikleri alanları” üzerinde durulmuştur.

Her iki masanın birleştirilmiş sonuçlarında; “özel meslek liselerine yönelik teşvikleri artırmak için lobicilik, tanıtım ve kamuoyu oluşturma faaliyetlerini artırmak, eğitim modeli ve müfredatından inovatif yaklaşımları benimsemek, eğitim kalitesini ve verimliliğini etkinliğini artırmaya yönelik teknolojilerin MTE alanında yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamak, girişimcilik faaliyetlerini artırmak, öğrenci ve mezunlarının sektör ihtiyaçlarına uygun şekilde istihdam edilmesini sağlamak, eğitim sistemini dünya standartlarına taşıyacak mevzuat sistemini oluşturmak, özel mesleki öğretim sektörüne nitelik ve nicelik açısından yeterli öğretmen yetiştirmek, meslek liselerine olan talebi ve farkındalığı artırmak” stratejileri geliştirilmiştir. Bunun yanında özel MTAL’ler bünyesinde MESEM programlarının destek programına alınmasının önerilmesi, okulların teknoloji altyapısının güçlendirilmesi için gerekli finans kaynaklarının araştırılması, öğrencilerin üniversiteye giriş şartlarının düzenlenmesi için öneriler sunulması gibi proje önerileri de geliştirilmiştir.

Son olarak ülkemizde 75.467 okulun 14.352’i özel okul (%19,01), 18.710.265 öğrencinin 1.631.192’i özel okulda okuyan öğrenci (% 8,71), 1.168.896 öğretmenin 175.499’u özel okulda çalıştığı (% 15,01), 742.829 dersliğin 134.146’sı özel okullarda (% 18,05) bulunmaktadır. Özel ve resmi toplam 4274 meslek lisesinin 317’ si özel (% 7,41 oranı), toplam 1.743.390 meslek lisesi öğrencisinin 148.011 özel (% 8,48 oranı), 148.379 öğretmenin 8707 özelde (% 5,86 oranı), 70.440 dersliğin 7692 (% 10,9 oranı) olduğu görülmektedir.

Ayrıca özel okullar içindeki mesleki eğitim oranları da; okulda % 2,20 – öğrencide % 9,07 – öğretmende % 4,96 – derslikte % 5,73 ile oldukça az olduğu buradan özel okullar yapan kurucu/işletmecilerin bu alanı karlı bulmadığı ve yatırım yapmadığı söylenebilir. Yine resmi meslek liseleri içindeki özel meslek lisesi öğrenci oranıyla (% 8,48) tüm özel okullardaki öğrencilerin resmi okula oranı (% 9,07) birbirine yakın olmasının Özel Meslek Liselerine devlet desteğiyle sağlandığı, kesilmesi halinde bu oranın düşeceği söylenebilir. Zira devletin ücretsiz meslek liseleri varken velilerin her yıl artan miktarda para ödeyerek özel meslek liselerine gönderme talebini düşürebilir.

Yaşam Becerileri Eğitimiyle

Çocuk ve gençleri zararlı-tehlikeli düşünce, duygu, ilişki, alışkanlık, bağımlılık, davranış, ortam ve madde olmak üzere her şeyden şemsiye, helikopter ve Süpermen ebeveynlikle koruyamayız. Bunun için toplumun topyekûn desteğine ihtiyacımız olacaktır. Böyle bir farkındalık ve bilinç seviyesi olsa bile bu işe önderlik yapacak kişi ve kurumlar da gereklidir. Çalışan anne-babalar olmasak da çocukları evde fanusun içinde büyütemeyiz. Onların topluma sağlıklı mutlu bireyler olarak katılarak hayata devam etmeleri için sosyalleşmesine de fırsat tanımalıyız.

Öğrencilerin bağımlılık riskinden uzak bir yaşam sürmesini, olumlu davranış değişiklikleri ve alışkanlıklar kazanmasını, kendini riskli ortam ve durumlardan korumasını sağlayacak etkinliklerden oluşan okul temelli, koruyucu – güçlendirici “Yaşam Becerileri Eğitim Programı-YYBE” adıyla bir çalışma Yeşilay tarafından tamda bu endişelerimizi gidermek için geliştirilmiş.

Öğrencilerin ortaokul son veya lise birinci sınıfta; kendi ilgi, merak ve yeteneklerini keşfetmelerini destekleyecek, tüm dünya insanı için gerekli temel beceriler atölyesinde ev-iş ve sosyal hayatta gerekli becerilerin yaşanacağı zevkli bir atölye gününün eğitim sisteminde yer almasını da içeren bir model önerisini on yıl önce geliştirmiştik.

Millî Eğitim Bakanlığı; 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde “Tasarım Beceri Atölyeleri (TBA)” 2021 yılında hayata geçirilmişti. Bilim, sanat, kültür, spor ve yaşam becerileri alanlarında hayata dokunan her temada atölye çalışmalarını kapsayan TBA’lar; çağımızın gerektirdiği problem çözme, takımla/ekiple iş birliği içinde çalışma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, disiplinler arası hareket etme yetilerinin edinilmesi ve süreç temelli bir yaklaşımla bilgiyi tasarıma dönüştürme becerilerinin kazandırılmasına olanak tanıyor. TBA’lar sayesinde eğitimin gerçek hayatla ilişkisinin kurulması, öğrenme süreçlerinin beceri temelinde derin ve kalıcı hâle getirilmesi, okul aidiyetinin artırılması, eğitimde duygu, düşünce ve eylem bütünselliği sağlanarak çocuğun

tabiatına ve gelişimine uygun hareket edilmesi ve eğitimden istihdama sürdürülebilir bir zemin inşa edilmesi hedeflenmişti.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından geliştirilen YYBE, MEB'na bağlı ortaokullarda görev yapan, psikolojik danışman ve rehber öğretmenlere formatör eğitimleri verilerek 2021 ve 2023 yıllarında uygulanmıştır. 7. sınıf öğrencileriyle eğitsel oyunlar ve drama etkinlikleri ile desteklenerek hedef yaş grubunun gerçek hayatta karşılaşılabileceği problem alanları kurgulanmaktadır. Stresle başa çıkma, olumsuz duyguları önleme, kendini yönetme, etkili iletişim, empati kurma, eleştirel düşünme, karar verme, müzakere/reddetme becerileri gibi üç temel alana hizmet eden yaşam becerileri yedi hafta boyunca öğrencilere kazandırılmaya çalışılmıştır. YYBE, ergenlik dönemindeki bireylerin bağımlılığa karşı dirençli olmalarını sağlamak için uzmanlar, aileler ve gençlerin görüşlerine dayalı olarak uzman bir ekip tarafından, belirlenen yaşam becerilerini kazandırmak amacıyla geliştirilmiştir.

Günümüzde maddeyi kullanma yaşı giderek düşmektedir. Ergenler ne kadar erken madde ile tanıştırlarsa maddeye karşı o kadar az dirençli, bir o kadar da savunmasız olmaktadır. Gençlerin yaşam becerileri edinerek maddeyi deneyimlemeye karşı daha fazla dirençli olmalarını sağlamak, bu projenin sunmakta olduğu bir çözüm yoludur.

Yeşilay, Ağustos-2021 sayılı dergisinde bu önemli çalışması detaylı olarak anlatılmıştır. Program; olumsuz duygularla baş etme, öz farkındalık ve beden imajı, akran ilişkileri olmak üzere üç ana başlıkta toplanmıştır. Burada bilgisine başvuru alan akademisyenler ve uzmanlar uluslararası literatürde etkinliği kanıtlanmış çalışma olan yaşam becerileri programlarının; öğrencilere beceri kazandıracak ve kalıcı-etkili olmasını sağlamak üzere tüm duylara ve harekete dayalı, bireyin kendine dair farkındalığını artırarak duygu, düşünce ve davranış üçgenini fark etmesini sağlar. Yaşam becerileri bireysel, sosyal ve toplumsal hayatla oldukça ilişkilidir. Bireylerin kendilerini tehlikeli ve riskli durumlarda korumasını sağlayan önleyici becerilerdir. Öz güveni ve öz saygısı düşük olan çocuklar genellikle yaşam becerilerini etkili bir biçimde kullanamaz. Gerekliğinde hayır diyemezler. Hayır diyebilmek becerisi öğrenilen ve öğretilen bir beceridir. Akranlarının sigara, alkol ve madde denemeleri tekliflerine hayır diyebilmeleri gerekiyor. Yaşam becerileri eğitimi almış ve bu konuda farkındalık kazanmış çocukların stresle mücadelede diğerlerine göre daha şanslı olduğu, ailesiyle sağlıklı iletişim kurarak isabetli kararlar verebileceği düşünülmektedir. Problem çözme ve karar verme konusunda yetkin bireylerin daha mutlu olacağı öngörülebilmektedir. İnsanın işi, meslek çalışması, asıl uğraşı dışında, dinlendirici bir iş olarak yaptığı, oyalayıcı şeylere hobi diyoruz. Hobbilerimiz ruhsal olarak bize iyi gelir. Spor-sanat ve kültürel bir faaliyetle ilgilenen çocukların başarıya ulaşması ve çalışma disiplini kazanması daha kolaydır. MEB, ortaokullarda 5.-8. Sınıflarda "Temel Yaşam Becerileri I-II" seçmeli dersi konulmuş öğrencilerin; "Sağlığı korumanın önemini bilmeleri, Zaman yönetimini öğrenmeleri, Günlük yaşamın farklı alanlarında ihtiyaç duyulan pratik bilgi, beceri ve sağlıklı alışkanlıkları kazanmaları, Kişisel bakım konusunda bilgi ve beceriler kazanarak, sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmeleri, Sağlıklı beslenme konusunda bilinçlenmeleri, Dengeli ve besleyici beslenme alışkanlıkları kazanmaları, Farklı perspektiflerden bakarak problemlere alternatif çözüm yolları üretme yeteneklerini geliştirebilmeleri, Veri toplayarak en iyi çözümü seçebilme ve karar verebilme becerilerini geliştirmeleri, Kendi düşüncelerini ve başkalarının fikirlerini eleştirel bir bakış açısıyla inceleyebilmeleri" özel amaçlara ulaşması hedeflenmiştir.

Temel Yaşam Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alan 8 anahtar yetkinliğin yanı sıra bunlarla uyumlu olarak öğrencilerin; "• Karar verme • Eleştirel düşünme • Empati • Problem çözme • Sosyal katılım • İletişim • İş birliği • Sorumlu davranma • Araştırma • Gözlem • Öz denetim" gibi becerileri kazanması beklenmiştir.

Dünya Ekonomik forumu ve İş Geleceği Raporunda (2025); çocukların gelecekte; "farklı kültürlere saygı göstermesi ve küresel sorunlara duyarlılık geliştirilmesi, değişen iş ortamlarına uyum sağlama yeteneği, problemleri yenilikçi yollarla çözme becerisi, iletişim ve iş birliği becerileri için kritik yetenekler, bilgiye dayalı karar verme yeteneği, verileri analiz etmek ve sistem düşüncesi becerilerinin geliştirilmesi, teknolojiye hâkimiyet ve dijital okuryazarlık, sürekli öğrenmeyi teşvik etmek, grup içinde etkili çalışabilme ve liderlik becerilerine odaklanması gerektiği beklenmektedir. Bu sayede geleceğin mesleklerinde başarılı olacakları öngörülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığınca öğrencilerimizin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlâki bakımdan çok yönlü gelişimini desteklemek amacıyla geliştirilen ve uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında; topluma uyumlu, toplumsal yaşama etkin olarak katılan, problem çözme yeteneği gelişen ve bu şekilde günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin üstesinden gelebilen, geleceğin yaşam koşullarına hazır bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin öğrenme serüveninde toplumla bütünleşmesi, günlük yaşam becerilerini edinerek bilinçli, verimli ve planlı bir yaşam sürmeleri, toplumla sağlıklı bir bağ kurmaları ve toplumsal hayata etkin katılım sağlamaları amacıyla ilköğretim ve ortaokullarda "Yaşam Becerileri Projesi" uygulamaya konulmuştur.

Aile Hayatı konusunda “Düzenli Bir Yaşam Alanı Oluşturma ve Kişisel Sorumluluk Bilinci Geliştirme, Zaman Yönetimi Becerileri Kazanma, Aile ile İş Birliği, Sağlıklı Beslenme Alışkanlıkları Kazanma, Çamaşır Yıkama ve Kıyafet Bakım Becerileri Geliştirme, Temizlik ve Hijyen Kurallarını Öğrenme, Enerji ve Su Tüketimini Kontrol Etme, Yemek Sonrası Mutfak Düzenini Sağlama, Güvenlik Konusunda Farkındalık Kazanma, Okul Eşyalarının Düzenleme, Masa Kurma ve Sofra Adabı Öğrenme, Çeşitli Onarımlar Yapma Becerisi Kazanma, Mutfak Güvenliği Konusunda Bilgi Edinme, Yemek Pişirme ve Beslenme Bilinci Geliştirme, Ütü Yapma Temel Bilgilerini Öğrenme, Ayakkabı Boyama Temel Bilgilerini Öğrenme, Dügme Dikimi ve Tamiri, Bitki Bakımı ve Çevre Bilinci Geliştirme, Finansal Sorumluluk ve Harcama Planı Yapma, Geri Dönüşüm ve Çevreye Katkı” becerileri aslında hepimizin evlerde ailemizde öğrenmemiz gereken becerilerdir.

Kişisel bakım ve hijyen konusunda ise ; “Günlük Temizlik Alışkanlıkları Kazanma, El Hijyenini Doğru Uygulama Becerisi Kazanma, Ağız ve Diş Sağlığını Koruma, Saç Bakımı ve Temizliği Sağlama, Ergenlik Döneminde Cilt Problemlerini Yönetme, Tırnak Bakımı Alışkanlığı Edinme, Kıyafet Temizliği ve Hijyen Bilinci Kazanma, Kişisel Eşyaların Hijyenini Sağlama, Alerjenlerden Korunma ve Sağlıklı Yaşam Alanı Oluşturma, Göz Sağlığını Koruma ve Göz Hijyeni, Hijyen Malzemelerinin Bilinçli Kullanımı, Vücut Sağlığı ve Beslenme İlişkisi, Düzenli Banyoyu Alışkanlık Haline Getirme, Kişisel Bakım Takip Günlüğü Tutma, Ayak Bakımı ve Temizliği Sağlama, Kişisel Eşyaların Paylaşım Bilinci Geliştirme, Sağlıklı Uyku Düzeni ve Yatak Hijyenini Koruma, Kişisel Bakım ve Spor” becerileri aslında hepimizin evlerde ailemizde öğrenmemiz gereken becerilerdir. Bu sebeple de aile okulu, veli akademileri, ebeveyn eğitimlerinin ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılmaktadır.

Projenin devamında iletişim ve sosyal beceriler, sürdürülebilir yaşam ve çevre bilinci, yaratıcılık ve girişimcilik konularının ise okulda, sınıfta bir öğretmen ve eğitimden tarafından kazandırılması gerektiği düşünülebilir.

Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere çocuk, genç ve tüm yetişkin bireylerin sosyal yaşamda, eğitimde sonrasında iş hayatında sağlıklı, mutlu ve başarılı olabilmesi için derslerde sınav başarılarıyla diploma sahibi olmaları yanında çeşitli becerileri kazanması, geliştirmesi ve mesleği ne olursa olsun işine yansıtması beklenmektedir. Bu sayede sadece bireylerin ve ailelerin değil tüm toplumun refah ve huzur içinde yaşamasına da katkı sağlayacaktır. Öğrenci ve velilerin bu farkındalıkla eğitimleri boyunca okul içi-dışı kişisel/kurumsal, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleriyle birlikte hareket ederek bu çalışmalara katılmalarını tavsiye ediyorum. Geleceğin güçlü Türkiye’si ve Türkiye Yüzyılı için hepimiz el ele vermeli, ümitle, emin adımlarla, eğitimin gücüne inanarak çalışmalıyız.

Ortaöğretimde Farklı Bir Boyut: Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim modelimiz; Mesleki Eğitim Merkezlerimizde yapılan çırak-kalfa-usta ve son olarak meslek liselerine eklenen MESEM programı hariç olmak üzere bilinçli alan/meslek seçtirmeyen, ağırlıklı okula dayalı teorik, kazandırdığı beceriyi objektif ölçmeyen, yeterlilik düzeyini belirlemeyen, kolay unvan ve belgeler dağıtan, okuldaki akademik düzeyi ve YKS başarısı çok düşük, devamsızlık- disiplinsizlik- sınıf tekrarı- okul terk oranları diğer liselere göre daha fazla, sistemli bir istihdam ilişkisi kurulamamış, okuldaki meslek dersi, atölye ve işletmede beceri eğitimi-staj hariç diğer lise türlerinden farklı olmayan bir yapıya sahiptir. Öğrenci-öğretmen-yönetici-sektör temsilcileri-veliler tarafından sürekli eleştirilen bir durumdur.

Ülkemizde varolan mesleki eğitim, daha önce bağımsız mesleki ve teknik eğitim yönetmeliğiyle düzenlenmiş iken yürürlükten kaldırılmıştır. Bu yönetmeliğin yerine meslek liseleri de Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine dahil edilerek bir lise türü olarak ele alınmıştır. Meslek liselerinin haftalık ders çizelgeleri ve genel kültür bilgi derslerinin saatleri farklı olsa da okutulan kitap/müfredat tamamen diğer liselerdekiyle aynıdır. Anadolu Lisesi matematik, fizik, kimya, biyoloji, İngilizce ders kitabı aynıyla meslek liselerinde de okutulmaktadır. Bunun nedeni okul türleri arasında nakil geçişi esnek ve kolay hale getirmek amaçlı olsa gerek. Bu uygulamanın başta bu dersleri meslek lisesinde okutan öğretmenler olmak üzere herkes tarafından yanlış olduğu kabul edilmektedir.

Mezunlarına sınavsız verdiği teknisyen unvanıyla ne kamu ne de özel sektör istihdam yapmadığı gibi yine sınavsız olarak verdiği işyeri açma belgesini neredeyse yüzde birinin bile işyeri açmadığı için kullanmadığı, yabancı dil öğretilmediği için Europass ekinin işlevsiz kaldığı özetle on maddeyi bulan motivasyon havuçlarına rağmen toplumsal algısı düşük lise türü olarak görülmektedir.

Anadolu Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi gibi lise türlerinden daha fazla gündemde olup eleştiri konusu olmaktadır.

Mesleki eğitim verilerek yetişen mezunların sektör tarafından beceri ve nitelik konusunda yetersiz bulunduğu söylenmektedir. Ancak bu yargı bilimsel bir veriye ve objektif bir değerlendirmeye dayanmayan çok da doğru olmayan bir iddidir. Bu iddianın gündeme getirilememesi için MEB bir karar alıp tüm mezunlarını diploma almadan MYK mesleki yeterlilik belgesi sınavlarına tabi tutarak objektif değerlendirmeyle sektörü ve kamuoyunu bilgilendirmelidir. Herşeye rağmen meslek lisesi mezunlarının diğer lise türlerine göre istihdam oranının yüksek ve işsizliğin daha az olduğu bilinmektedir.

Mesleki eğitim sistemi; devletin sağladığı okulun fiziksel imkânlarıyla, ücretsiz dağıttığı ders kitaplarıyla, yayınladığı haftalık ders çizelgesi ve müfredat ile OÖKY (Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine) göre teorik ve atölyelerde uygulamalı mesleki eğitim yapmaktadır. Son yıl işletmede beceri eğitimi firmanın çalışanı olan usta öğreticiye verilen uygulamalı eğitim planı doğrultusunda staj yapılmaktadır. İşletme içinde işbaşında yaparak yaşayarak devam edilen bu kısma takip ve yoklama almak dışında meslek lisesi koordinatör öğretmenleri hiç müdahil olmamaktadır.

Yaklaşık elli yılı geçen zamanda aynı usul ve yöntemle devam eden meslek lisesi eğitimi yanında kırk yıldır çıraklık-kalfalık eğitimi yapılmasına rağmen hala mezunlarından memnun olmayan sektör temsilcilerinin tam olarak somut ne istedikleri de açıklanmış ve hala yazılı bir raporla MEB'na iletilmiş değildir. Bu iddiasında ciddi olan sektörün (kimi sektörlerde 11. Sınıftan başlayan çoğunlukla son sınıfta) son yıl 12. Sınıfta toplam 32 haftada üç gün olmak üzere 96 günde elinde altyapısı hazır gençleri yetiştirmek için bir çözümü önerisi olmaması da ayrıca değerlendirilmeye muhtaçtır. Mezunlara karşı haksız bir önyargıyla yaklaşıldığını düşündürmektedir.

Tüm bu haklı-haksız değerlendirmelere rağmen eğer mesleki eğitim sonuçlarından toplum memnun değilse artık sistem üzerinde ciddi değişiklikler ve geçmişte yapılmayan yol ve yöntemleri kullanmanın zamanı gelmiştir. Bu niyetle de artık diğer lise türlerinden ayrı düşünmek ve radikal kararlar almak gereklidir. Ne işte ne okulda olmayan ev gençlerinin sayısının milyonu bulunduğu, üniversite sınavlarına (YKS) başvuran/girenlerin üç milyonu geçtiği, mezunların üçte birinin iş aradığı gençleri düşününce ister meslek edindirme ve beceri kazandırmak isterse de istihdam etmek konusunda ciddi sıkıntımız olduğu ortadadır. Mesleki eğitim sisteminde yapılacak köklü değişikliğin sürecin paydaş ve aktörleri olan öğrenci-öğretmen-okul ve sektör açısından aşağıdaki özelliklere ve imkânlarla sahip olması gerekmektedir.

Öğrenci açısından temel yaşam becerileri atölyesinde bir yılını geçirmiş, "aile mesleki eğitim danışmanları" desteğiyle, e-portfolyo-kişilik/meslek envanteri uygulandığı, bir grup öğrenciyle meslek sahiplerinin bir gün işbaşında ziyaret edildiği, şube öğretmenler kurulu tavsiye kararıyla ve sistematik bir mesleki tanıtım rehberlik ve yönlendirme sistemiyle seçilen, yerleştirilen ve kayıt olunan, öğlen yemeği- yol parası- cep harçlığı- ihtiyaç ve başarı bursu aldığı, dört yıllık süreçte ağırlıklı olarak iş ortamı ve hayatında öğreten ve üretenlerle birlikte mesleki eğitimi verilen, MESEM-AMP-ATP / kolay-orta-zor programlar arasında her yıl sonunda başarılı olanların bir üst programa geçebileceği başarıyı ödüllendiren, belge ve unvanların hak edilerek ve sınavla alınabildiği, sürecin hiçbir öğrencisini kaybetmediği ve zevkli hale getirildiği, her hafta bir kitap okuyan, tatillerde mesleğinde çalışan, fuara ve seminerlere katılanlara ödül verilen, mezun olmadan iş görüşmeleri ve mülakatların yaptırılarak son yıl istihdam bağının sistematik kurulduğu, mezunlarının hakettiği ücretle işe başlatıldığı, aranan meslekte işsiz mezun varken eğitim almamış ve belgesiz meslek insanının çalıştırılmadığı, üniversite okuması gereken ATP mezunlarına YKS de mesleki derslerden sorular sorulduğu, MYK belgelendirme sisteminden ücretsiz sınava alınarak akreditasyon verildiği, okuldaki her alanın ilk üç öğrencisine iş teklifi yapıldığı özette mesleki eğitim öncesinde- sırasında- sonrasında bütünlük arzeden bir mesleki eğitim sürecine ihtiyacımız bulunmaktadır.

Öğretmen açısından mesleki eğitim sistemimizin; 150 – 180 barajını geçmiş, akademik başarısı en az 70 üstü olan, meslek lisesi mezunlarına mesleğinde YKS tercihiyle öncelik tanındığı, atölye ve meslek dersi öğretmeni olacakların ve mühendislerin ağırlıklı iş ortamı ve hayatında meslek öğrenip beceri kazandığı, zorunlu iş güvenliği, ahilik ve meslek ahlakı, girişimcilik, gençlik özelinde psikoloji ve pedagoji eğitimi aldığı yeni mezun öğretmenlerin KPSS yerine iki yıl mesleğinde sektörde çalıştıktan sonra sınavsız mülakatla işe alındığı, meslek liselerinde göreve başladığında her yıl bir fuar ve mesleki eğitimine katıldığı, öğrencileriyle her hafta farklı bir işletmede tam bir gün geçirdiği sadece öğreten öğretmen değil eğiten ve üreten usta olabildiği, öğrencinin, işletme sahiplerinin velilerin önünde saygıyla eğildiği mesleğinde yetkin adanmış öğretmenlere ihtiyacı bulunmaktadır.

Okul ve program açısından her yıl artan oranda (10. sınıf ta haftada 2 gün, 11. Sınıfta haftada 3 gün, 12. Sınıfta haftada 4 gün) işletmede beceri eğitim gün sayısının arttığı işbaşında yaparak yaşayarak mesleğini öğrendiği sistem sayesinde yarıya yakın dersliği boşalan okulda; her türlü kültürel kulüp faaliyetlerinin yapılabilirdiği, sadeleştirilmiş genel bilgi kültür ders içerikleri

ve azalmış haftalık saatleriyle boşalan programla okul içi/dışında bir tam günün sosyal-kültürel-sportif etkinliklere ayrıldığı, tüm kültür derslerinin seçilebildiği, başarısız olunan derslerin uzaktan eğitim yapılarak ve sorumlulukla sınıf tekrarına gerek kalmadığı, modüler sistemin sınav ve sertifikalandırması yapılmadığından vazgeçildiğinin açıklandığı, meslek liselerine hayatboyu öğrenme şifresi verilerek isteyen herkese meslek edindirme kursları açıldığı, okul atölyelerinin ilave teknik öğretmen istihdamıyla "mahalle hobi merkezi" olarak kullanılabilirdiği, her okulda/ilçede/ilde her yıl mesleki beceri yarışmalarının yapıldığı teşvik edici ödüllerin verildiği, her okulda her alanda her yıl bir usta öğretici- işletme- işletme sahibinin "mesleki eğitim dostu" olarak seçildiği ve ödüllendirildiği, mesleki eğitimden sorumlu şube müdürlerinin atölye ve meslek dersleri öğretmeni olan meslek lisesi müdürlüğü yapmış kişilerden görevlendirildiği, Mesleki Eğitim Merkezlerinin hayatboyu öğrenmeye devredilerek Halk Eğitim Merkezlerinin meslek kursları şubesine dönüştürüldüğü, meslek liseleri içinde üvey evlat muamelesi görmeyen MESEM programının AMP-ATP ile birlikte kolay- orta- zor programlar arasında her yılsonunda başarılı olanların bir üst programa geçebileceği başarıyı ödüllendiren bir yapının kurulduğu, öğrenci ve öğretmenler tarafından yapılabilen DÖSE çalışmalarının ticari kazanç gütmeyeceği bir meslek lisesi modeline ihtiyacı bulunmaktadır.

Sektör, işletme ve işverenler açısından; Proje ve protokol okulların meslek lisesi hamiliğinin her alan/meslek için sınıf şube sayısı kadar en güçlü kurumsallaşmış firmalardan seçildiği, işlevsel okul yönetim kurullarında işletme sahiplerinin yer aldığı, haftada/ayda bir gün okulda dönüşümlü "nöbetçi sektör temsilci" olduğu, nasıl bir mesleki eğitim ve mezun istediğini uzaktan söylemek yerine sürece dahil olan işletme sahiplerinin çoğaldığı, tüm işletmelerin resmi olarak bir meslek okuluyla eşleştirildiği, mesleki eğitim dostu olması açısından turistik otel gibi yıldızları olan, işletmede beceri eğitimi ve staj desteği aldığında mezun öğrencilerini en az 3- 6 ay asgari ücretin en az 1/3 den fazla ücretle istihdam edecek, ilgili odalar tarafından her yıl belirlenen işletmelerin "mesleki eğitim dostu" olma açısından gelişim planı uygulanan, mevcut tüm çalışanlarını meslek liselerinde geliştirme ve uyum kurslarına göndererek sertifikalandıran, stajyer alıp mesleki eğitim vermesi gerektiği halde uymayanların BELEDİYE, SGK veya VERGİ kurumlarınca otomatik ücret kesintisi yapıldığı, bu ücretin meslek liselerinin modernizasyonu ve iyileştirilmesi için yereldeki meslek liseleri yönetim kurulu hesabına yatırıldığı bir mesleki eğitim sistemine ihtiyacımız vardır.

Cumhurbaşkanı tarafından sanat- kültür- spor ödülleri gibi mesleki eğitim konusunda firma ve kurumların ödüllendirilmesi, MEB danışmanlarından, TTKB üyelerinden, Cumhurbaşkanlığı Eğitim Politikaları Kurulu üyelerinden birinin mesleki eğitim uzmanı olarak görevlendirilmesi mesleki eğitime güç katacaktır. Yukarıda sıralanan önerilerin hiçbirinin ekonomik bir yükü bulunmamakta sadece yasal düzenleme ve sosyal – siyasi bir irade gerektirmektedir.

MEB'nın Mesleki Eğitim Politika Belgesiyle yapmak istediği yeniliklerin mesleki eğitim sistemine etkisini görmek için mutlaka denemek gerekmiyor. Örneğin; uygulanması düşünülen bağımsız meslek ortaokullarının açılması mümkün değilse meslek liseleri bünyesinde açılması çabasından maksat meslek liselerini tercih eden öğrenci sayısını artırmak olmasa gerekir. Şu anda ülkemizde 1 milyon 700 bini geçen meslek lisesi öğrencisi bulunmaktadır. Mesele öğrenci veya mezun sayısı değil,

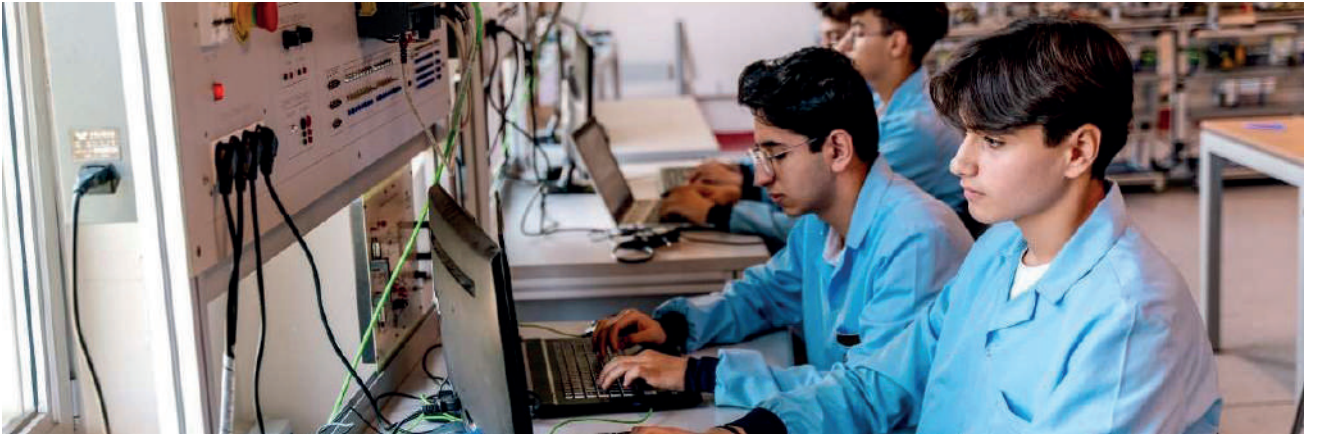

mesleğini bilinçli seçerek gelen, isteyerek meslek öğrenme merakında ve azminde olan bu süreçte mesleğini seven, sevdiği için gayret ederek bilgi-beceri-yetkinlik kazanan ve başarılı olan mezun olduğunda ise mesleğinde işe yerleşebilen genç mezunlara ihtiyacımız bulunmaktadır. Bu arada akademik düzeyini yüksek tutanların da üniversiteye devam ederek atölye ve meslek dersleri öğretmeni ve bilinçli mühendisler olması ideal olanıdır.

Meslek ortaokullarında nasıl bir program uygulanmalı ki meslekler iyi tanıtılabilsin, çocuklar kendine uygun meslekleri lisede seçebilsinler, mutlu ve başarılı olabilsinler. Meslek lisesi bünyesinde izole edilmiş kat ve koridorlarda ders yaparak, atölyelerde meslek seçmiş büyük sınıflarla etkileşim kurmadan, hiçbir atölye beceri dersi görmeden sadece o bina çatısı altında ders yapıldığı ve bulunduğu için mesleki eğitim açısından farkındalık oluşması, meslekleri ve kendini tanıyacağı ve etkili bir mesleki tanıtım rehberlik ve yönlendirme yapılabileceği net olarak açıklanmamış ve anlaşılammıştır.

Aslında yukarıda sıralanan tespitlerin kat be kat fazlası Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne 09 Ağustos 2024 tarihli Resmi Gazete'de 2024/10 sayılı Cumhurbaşkanı imzalı "Mesleki ve Teknik Eğitim Politika Belgesi" konulu bir genelge sonrası 12 Ağustos 2024 tarihinde açıklanan 43 sayfalık bir politika belgesinde yer almaktadır.

Gelecek perspektifi ve yapılacak çalışmalar başlığında; "şekil ve esas bakımından değişim zorunluluğu, dinamik yapıyla beklenti ve ihtiyaçların sürekli arttığı, sosyal becerilerin de ön plana çıktığı, arz-talep dengesine göre beceri setlerinin oluşturulması gerektiği, eğitim-sektör işbirliği ilişkisinin güçlendirilmesi gerektiği, istihdam ve eleman ihtiyacı çözümünün sadece

eğitimde aranmayacağı, belgelendirme konusunda ulusal ve u. arası bütüncül yapının kurulması gerektiği, meslekler arası hızlı ve sorunsuz geçişin sağlanması, kaynaklara erişimin, ölçme değerlendirme ve kalite güvence sisteminin sağlanması, tüm paydaşların ele verdiği bir seferberliğe ihtiyaç bulunduğu” tespit edilmiştir.

Artık başka ülkelerin yabancı kültürlerin ürünü olan modelleri denemek yerine ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli, becerili, kültürlü, üretken, akli-kalbi-zevki selim meslek sahibi gençler yetiştirmenin zamanı gelmiştir. Gençlerin ihtiyaçlarına cevap veren zorunlu eğitim yerine sorumlu-duyarlı eğitim modeline geçmenin zamanı gelmiştir. Eğitimde kaybedilecek vazgeçilecek birey yoktur. Bu ülkede, gençlerin tümü için seçilecek uygun bir meslek ve yapılacak birden çok iş mutlaka vardır. Yeter ki gençlere uygun ortam ve fırsat sağlayalım.

Ortaöğretimde zorunlu eğitimin geleceği konuşulurken; 15 yaş üstü gençlerin ülkemizdeki durumu hakkında yazılan raporlar da okunmalıdır. Üniversite sınavlarına giren öğrenci sayıları mercak altına alınarak her yıl artan dört milyona ulaşan bu sayının ve neden bir yığılma meydana geldiğinin nedenleri araştırılmalıdır. Devamında üniversite bitirmiş gençlerin de durumu incelenmelidir. Üretim dışında kalan bu gençlerin ne kadarının meslek liseli olduğu tespit edilmelidir.

TOÇEV tarafından yayımlanan Genç Sağlığı Raporu’nda; gençlerin % 92 si düzenli spor yapmadığı halde sağlık durumlarını iyi olarak tanımlamakta, düzenli meyve-sebze tüketenler % 35, günlük kalori ihtiyacı konusunda bilgi sahibi olmayanlar % 71, fiziksel aktiviteye katılımda ekonomik durumu engel görenler % 38,07 düzeyindedir. Aşırı kilolu yani vücut kitle endeksi normalin üzerinde olması, doğru beslenme alışkanlıklarının erken yaşta kazandırılması, hareketli bir yaşamı (haftada en az 150 dk fiziksel aktivite-DSÖ) hayatın önemli parçası haline getirmeleri, dört gençten birinin tütün kullandığı (elektronik sigara kullanımı artmış), internet-sosyal medya ve ekran bağımlılığı endişe verici boyuta ulaşmıştır. Tüm bunların genç yaşta alışkanlıkla kazanılabileceği düşünülmelidir. Bu sayede sağlık sistemi üzerindeki yükün de hafifleyeceği ve sağlıklı bir neslin devam ettirilebileceği belirtilmektedir.

TÜİK verilerine göre; 15–29 yaş arası gençlerin 4 milyon 749 binin okulda ne de istihdamda yer almadığı, kayıt dışıyla birlikte bu sayının daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Geleceğe duyulan güvensizliğin gençleri eğitimden ve çalışma hayatından uzaklaştırdığı, eve bağımlı hale getirdiği, aylık elde ettikleri kazancın emeklerine karşılık gelmediği, çalışmaya değmediği bu sebeple çalışmamanın daha karlı olduğunu düşünmekte. Gençler arasında ülkemizde çalışma hayatından ümit kesip yurtdışında çare arayanların arttığı konuşulmaktadır. 15–24 yaş grubunda genç nüfusta işsizlik oranı % 15, eksik istihdam ve atıl işgücü oranı % 28,5, potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünlük oranı % 19,6 olarak hesaplanmıştır. Ekonomist Dr. Murat Kubilay’a göre; eğitime en çok zaman, emek ve para harcanan bu dönemdeyken doğru insan kaynakları politikası ve istihdam yaratacak yeni önlemlerle işsizliğin azaltılacağı düşünülmelidir. Bu kadar büyük bir kesimin ekonomik çarkın dışında kalmış olması, nüfus artış hızının düşmesiyle birlikte değerlendirildiğinde konu; ekonomik, güvenlik içerikli ve çok önemli bir beka sorunu olarak ele alınmalıdır.

EMAR tarafından TÜİK, OECD ve ÇSGB verilerinden yararlanılarak yayımlanan “Türkiye’de Genç Emeği Raporu-Mayıs/2025” göre; “Her 10 gençten 6’sı istihdama katılmıyor. Kadınların istihdama katılım oranı erkeklerin yarısı kadar. Meslek lisesi mezunları, üniversite mezunlarından daha çok istihdam olanağı buluyor. Ne eğitimde ne de istihdamdaki gençlerin sayısı endişe verici: her 4 gençten biri NEET. Üniversite mezunu dört gençten biri işsiz. Türkiye’de geniş tanımlı genç işsizlik oranı yüzde 37,3 olarak Avrupa ortalamasının çok üstünde çıkmış. Genç işçilerin yüzde 91’i sendikasıız. Türkiye’de 25 yaş altındaki her 5 kişiden 1’i yoksullukla baş başa. Bu tablonun düzelmesi için her şehre bir üniversite politikasından vazgeçilerek mevcutların niteliği artırılmalıdır. Genç istihdamını artıracak kamu yatırımları yapılarak gençlerin düzenli iş yaşamına geçişleri kolaylaştırılmalıdır. Gençlerin ucuz işgücü olarak görülmesi ve kayıtdışı çalışmaya yönlendirilmesi engellenmelidir.

Zorunlu eğitim olarak ortaokulların ve liselerin eğitim süresinin üç yıla indirilmesi, üniversiteye gitmesi gereken akademik düzeyi yeterli olanlar için dersaneler yerine ilave bir yıl hazırlık yapılabileceği düşünülebilir. Mevcut derslik sayısı ile okul içinde gençlerin ihtiyaçlarını karşılayacak sosyal ortamlarının oluşturulamayacağı bu sebeple yeni Maarif Modelinde belirtilen sadeleştirme haftalık çizelgelere yansıtılarak zaman açığa çıkarılması faydalı olacaktır. Zorla hiçbir çocuk eğitimde tutulmamalıdır. Mevcut MESEM programı AMP ve ATP ile birlikte revize edilerek her yıl bir gün daha fazla işletmeye göndererek alıştıran modele geçilmelidir.

Cansen ÖNCÜ
Eğitim Yönetimi Uzmanı

Dijital Çağda Eğitim Koçluğunun Yeniden Tanımlanan Rolü

*Teknoloji Destekli Koçluk Yaklaşımlarının
Akademik ve Sosyal Katkıları*

Son yıllarda sahada beni en çok düşündüren şey, öğrencilerin bilgiye erişim biçimlerinin hızla değişmiş olmasıdır. Artık bilgiye ulaşmak neredeyse hiç sorun değil; mesele, ulaşılan bilginin nasıl işleneceği ve öğrencinin kendi öğrenme yolculuğuna nasıl katılacağıdır. Tam bu noktada eğitim koçluğunun önemi daha belirgin hale geliyor.

Gözlemlerime göre, eğitim koçluğu yalnızca sınav başarısı ya da akademik yükseliş odaklı bir süreç değil. Öğrencinin sosyal becerilerini, kişisel gelişimini ve hatta özgüvenini de doğrudan etkileyen bir yapısı var. Üstelik koçlukta öğrenciye hazır bir reçete sunulmuyor; tam tersine, doğru sorularla düşünmeye ve kendi yolunu çizmeye yönlendiriliyor. Bu anlamda Çiçekdağ'ın (2017) tanımı –“öğrencinin yetenekleri ile kapasitesinin birleşerek potansiyelin ortaya çıkarıldığı süreç”– bana da oldukça gerçekçi geliyor.

Eğitim Koçluğunun Kavramsal Boyutu

Koçluk, çoğu zaman mentorluk veya danışmanlıkla karıştırılıyor. Fakat mentorluk daha çok kariyer planına, danışmanlık ise bireyin duygusal yönlerine ağırlık verirken; eğitim koçluğu öğrenciyi aktif kılan, kendi öğrenmesinin sorumluluğunu ona yükleyen bir alan. Benim deneyimimde, öğrencilere doğrudan cevap vermek yerine düşünmeye teşvik ettiğimde çok daha yaratıcı ve kalıcı çözümler ürettiklerini gördüm.

Dijital Çağın Etkisi

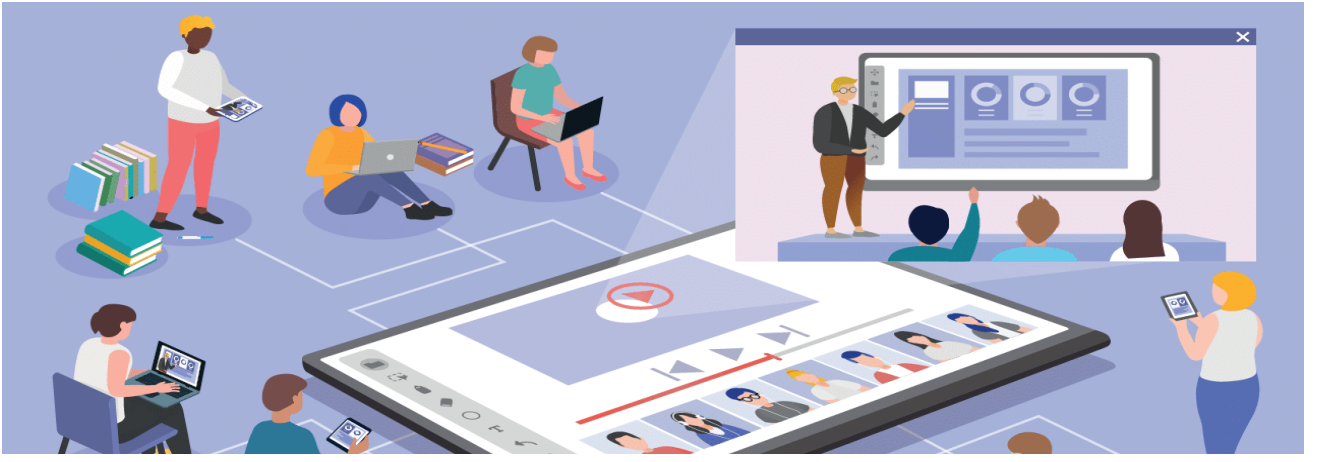
Dijitalleşme, koçluğu sınıfın dışına taşımakla kalmadı, süreci daha şeffaf ve izlenebilir hale getirdi. Örneğin öğrencilerimle hedef belirlerken Google Forms veya Padlet kullanmak işlerini kolaylaştırıyor. Wakelet, bazen benim bile aklıma gelmeyen yöntemleri tartışmamıza imkân veriyor. Ders videoları ise hem öğrenciye hem öğretmene güçlü bir geri bildirim sağlıyor.

Benzer tespitler literatürde de var. Gomez ve Saiz (2022), dijital araçların koçluk sürecini yalnızca kolaylaştırmadığını, aynı zamanda daha motive edici bir hale getirdiğini vurguluyor. Saha deneyimlerim bu görüşü destekliyor.

Öğrencilere Katkıları

Koçluk uygulamalarının öğrencilerde en çok zaman yönetimi, motivasyon ve özgüven üzerinde etkili olduğunu söyleyebilirim. Özellikle Türkiye’de yapılan araştırmalar, koçluk desteği alan öğrencilerin Matematik, Fen ve Türkçe derslerinde belirgin başarı artışı gösterdiğini ortaya koyuyor (Çiçekdağ, 2017).

Daha önemlisi, koçluk öğrenciyi ezberden uzaklaştırıyor. Daha çok soru soran, işbirliğine açık ve kendi öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıyan bireyler yetişiyor. Bu, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının sahadaki somut karşılığı aslında.

Dijital Çağda Koçun Rolü

Bugünün koçları için bence en önemli görev, teknolojiyi amaç değil araç olarak görmektir. Öğrenciyi pasif bir tüketici olmaktan çıkarıp üretken hale getirmek koçluğun özünü oluşturuyor. Böylece sadece akademik başarıya ulaşmıyorlar; aynı zamanda kendi ayakları üzerinde durabilen, disiplin geliştirebilen ve öğrenmeye açık bireyler oluyorlar (Sürer, 2020).

Sonuç

Tüm bu gözlemlerden sonra şunu rahatlıkla söyleyebilirim: Dijital çağda eğitim koçluğu artık klasik bir rehberlik anlayışından öteye geçti. Teknoloji, bilinçli şekilde kullanıldığında, koçluğu daha güçlü kılıyor ve öğrencilerin hem akademik hem sosyal gelişimlerine ciddi katkılar sağlıyor. Bana kalırsa önümüzdeki yıllarda teknoloji destekli eğitim koçluğu, eğitim sisteminin tamamında merkezi bir rol üstlenecek. Bu süreci sadece bir "destek hizmeti" değil, öğrenciyi geleceğe hazırlayan stratejik bir yaklaşım olarak görmek gerekir.

Kaynakça

- Çiçekdağ, A. (2017). Eğitim Koçluğu Üzerine Kavramsal Bir Perspektif. *Akademi*, 1(1), 1–12.
Gomez, K., & Saiz, C. (2022). *The Art of Coaching in the Digital Age*. TCEA TechNotes Blog.
Sürer, A. G. (2020). *Eğitimde Dijitalleşme Çağı*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları.

Ayşegül Liman KABAN

Eğitimde Üretken Yapay Zekâ: Etki mi, illüzyon mu?

ChatGPT'nin 2022 sonunda hayatımıza girmesi, eğitim alanında hızlı ve güçlü bir etki yarattı. Birçok kişi bu teknolojiyi, öğretmenlerin iş yükünü hafifletecek ve öğrenme deneyimlerini kişiselleştiren bir dönüştürücü araç olarak gördü. Diğerleri ise, akademik dürüstlük, pedagojik uygunluk ve metodolojik güvenilirlik konularında ciddi kaygılar dile getirdi. Özetlemek gerekirse, eğitimde üretken yapay zeka kullanımı hem umut hem de tartışma kaynağı oldu.

Bu yazıda üç önemli çalışmaya yakından bakıyoruz. Selwyn, Ljungqvist ve Sonesson (2025), öğretmenlerin yapay zekâ araçlarıyla yaşadığı görünmez emeği öne çıkarıyor. Weidlich, Gašević, Drachsler ve Kirschner (2025), ChatGPT üzerine yapılan araştırmaların metodolojik açıdan ne kadar kırılgan olduğunu gösteriyor. Deng, Jiang, Yu, Lu ve Liu (2025) ise 69 deneysel çalışmayı inceleyerek olumlu etkiler buluyor ama bu bulguların da dikkatle yorumlanması gerektiğini hatırlatıyor. Bu üç çalışmayı yan yana koyduğumuzda, ChatGPT'nin eğitimdeki rolünün ne kadar karmaşık olduğunu daha net görebiliyoruz.

Öğretmen Emeği: Görünmez ama Belirleyici

Selwyn ve arkadaşlarının (2025) araştırması, yapay zekânın öğretmenler için gerçekten "zaman kazandırıp kazandırmadığını" sorguluyor. İsveç ve Avustralya'daki öğretmenlerle yapılan görüşmeler, ChatGPT'nin ürettiği çıktıları kullanışlı hale getirmek için öğretmenlerin sık sık yeniden yazma, düzeltme ve uyarılama yapmak zorunda kaldığını ortaya koyuyor. Bu aslında çarpıcı bir bulgu: teknoloji öğretmenlere destek olmak için tasarlanmış gibi görünse de, sonuçta "iş i düzgün göstermek" için ciddi bir insan emeği gerekiyor. Bu emek çoğu zaman görünmez kılınıyor. Örneğin, bir öğretmen ChatGPT'den aldığı ders planını öğrencilerinin ihtiyaçlarına uygun hale getirmek için saatlerce revize edebiliyor. Yani iş yükü azalmıyor; sadece biçim değiştiriyor.

Selwyn ve arkadaşlarının çalışması, otomasyonun çoğu zaman öğretmenlerin görünmeyen emeğiyle ayakta durduğunu güçlü bir şekilde hatırlatıyor. Bu bulgu, teknolojiye dair politik söylemlerin yüzeysel olabileceğini ve öğretmenlerin işini gerçekten kolaylaştıracak çözümler yerine, yalnızca yeni iş biçimleri dayattığını gösteriyor. Ayrıca, eğitimde yapay zekâ kullanımının etik boyutunu da gündeme getiriyor: Öğretmen emeği tanınmadığında, teknoloji başarısının yanlış yere atfedilmesi söz konusu oluyor.

Araştırmaların Zayıf Zemini

Weidlich ve meslektaşları (2025) ise soruyu başka bir yerden soruyor: "ChatGPT gerçekten öğrenmeyi artırıyor mu?" Bu sorunun cevabını vermek için bugüne kadar yapılan araştırmalara bakıyorlar ve ciddi metodolojik boşluklar buluyorlar.

Araştırmaların sağlam olabilmesi için üç temel koşul öne sürüyorlar:

1. ChatGPT'nin hangi işlevde ve nasıl kullanıldığının açıkça tanımlanması.
2. Uygun bir kontrol grubuyla karşılaştırma yapılması.
3. Öğrencinin geçerli ve güvenilir ölçütlerle değerlendirilmesi.

Ne yazık ki incelenen çalışmaların çok azı bu koşulları sağlıyor. Bu da, rapor edilen olumlu sonuçların çoğunun aslında ChatGPT'nin değil, başka faktörlerin ürünü olabileceğini düşündürüyor.

Örneğin, bazı araştırmalarda öğrenciler ChatGPT ile çalışırken sorgulamaya dayalı etkinlikler yapıyor, kontrol grubundaki öğrenciler ise yalnızca geleneksel yöntemleri kullanıyor. Bu durumda öğrenme farkı, ChatGPT'den çok pedagojik yöntemden kaynaklanabilir. Bu durum, Richard Clark'ın (1983) "medya yöntemden bağımsızdır" tartışmasını yeniden gündeme getiriyor. Teknolojinin kendisi değil, onunla birlikte gelen öğretim yöntemi etki yaratıyor olabilir.

Yazarlar bu durumu “fast science” olarak tanımlıyor: yani hızlı yayın baskısıyla, derinliği olmayan ama etkili görünen sonuçların üretilmesi. Bu noktada verilen mesaj açık: ChatGPT’nin öğrenme üzerindeki etkisini gerçekten bilmek istiyorsak, çok daha dikkatli, özenli ve uzun soluklu araştırmalara ihtiyaç var.

Meta-Analizden Gelen Umut ve Uyarılar

Deng ve meslektaşlarının (2025) meta-analizi, ChatGPT üzerine yapılmış 69 deneysel çalışmayı bir araya getiriyor. İlk bakışta sonuçlar umut verici: öğrencilerin akademik performansı artıyor, motivasyonları yükseliyor, üst düzey düşünme becerileri gelişiyor. Ancak yazarlar aynı zamanda büyük bir “ama” koyuyorlar.

Bu çalışmaların çoğu üniversite düzeyinde yapılmış; ilkökul ve lise bağlamları büyük ölçüde göz ardı edilmiş. Çalışmaların çoğunda güç analizi yapılmamış; örneklem sayıları küçük. Ölçütler genellikle kısa vadeli sınavlar ya da anketler; yani uzun vadeli öğrenme etkileri hakkında çok az şey biliyoruz. Üstelik öğrencilerin motivasyonundaki artış, belki de yalnızca “yenilik etkisi”nden kaynaklanıyor olabilir.

Deng ve arkadaşları gelecekteki araştırmalar için önemli öneriler getiriyor: daha karmaşık proje tabanlı değerlendirmeler, uzun vadeli izleme, objektif ölçütler ve daha büyük örneklemeler. Bu öneriler, ChatGPT’nin etkilerini daha güvenilir biçimde test etmenin yollarını gösteriyor. Yine de bu tür araştırmaların zaman, kaynak ve işbirliği gerektirmesi, literatürde kısa vadede aynı kalitesizliklerin devam etmesi ihtimalini de artırıyor.

Ortak Dersler

Üç makale bir araya geldiğinde ortaya şu tablo çıkıyor: ChatGPT eğitimde önemli bir potansiyele sahip ama henüz “kanıta dayalı bir başarı öyküsü” değil. Selwyn ve arkadaşları (2025), öğretmenlerin görünmez emeğini merkeze alarak teknolojinin sahadaki pratik zorluklarını ortaya koyuyor. Weidlich ve meslektaşları (2025), mevcut araştırmaların çoğunun güvenilirlikten uzak olduğunu hatırlatıyor. Deng ve meslektaşları (2025) ise olumlu bulgular sunsa da, bunların kırılabilirliğini kabul ediyor. Bu üç perspektif birlikte ele alındığında, ChatGPT’nin eğitimdeki geleceği hakkında net bir yargıya varmak yerine, daha çok “temkinli iyimserlik” yaklaşımı benimsenebilir. Teknolojinin potansiyelinden yararlanmak mümkün, ancak bu süreçte öğretmenlerin emeğini görünür kılmak, metodolojik titizliği şart koşmak ve kısa vadeli sonuçlara kapılmamak kritik önem taşıyor.

Sonuç

ChatGPT’nin eğitimdeki rolü üzerine düşündüğümüzde, elimizde hem umut hem de uyarı var. Öğrencilerin motivasyonunu artırabilir, bazı durumlarda öğrenme çıktıları üzerinde olumlu etkiler yapabilir. Ama aynı zamanda öğretmenlerin iş yükünü azaltmak yerine dönüştürüyor, araştırma sonuçlarının çoğu metodolojik olarak sorunlu ve uzun vadeli etkiler hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyoruz.

Bu yüzden üç temel prensip öne çıkıyor:

1. **Öğretmen emeğini görünmez kılmamak.** Teknolojinin başarısı çoğu zaman öğretmenlerin çabasıyla mümkün oluyor.
2. **Metodolojik titizliği şart koşmak.** Güvenilmez çalışmalar üzerine politika inşa edilemez.
3. **Kısa vadeli sonuçlara kapılmamak.** Uzun vadeli ve bağlama duyarlı araştırmalar yapılmadan geniş ölçekli entegrasyon riskli olur.

Sonuç olarak ChatGPT, eğitim için güçlü bir potansiyel barındırıyor. Ancak şu an için bir “dönüştürücü çözüm” değil, dikkatle izlenmesi gereken deneysel bir teknoloji. Gelecek, öğretmenlerin deneyimlerini merkeze alan, metodolojik açıdan titiz ve pedagojik olarak amaç odaklı çalışmalarla şekillenecek.

Kaynakça

- Deng, R., Jiang, M., Yu, X., Lu, Y., & Liu, S. (2025). Does ChatGPT enhance student learning? A systematic review and meta-analysis of experimental studies. *Computers & Education*, 227, 105224. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105224>
- Selwyn, N., Ljungqvist, M., & Sonesson, A. (2025). When the prompting stops: Exploring teachers' work around the educational frailties of generative AI tools. *Learning, Media and Technology*, 50(3), 310–323. <https://doi.org/10.1080/17439884.2025.2537959>
- Weidlich, J., Gašević, D., Drachler, H., & Kirschner, P. (2025). ChatGPT in education: An effect in search of a cause. *Journal of Computer Assisted Learning*, 41(5), e70105. <https://doi.org/10.1111/jcal.70105>

TÜRKİYE ÖZEL OKULLAR DERNEĞİ YAYINLARI

Tözok Yayınlarının Dijital Haline
“<https://www.tozok.org.tr/kitaplar>” Adresinden Ulaşabilirsiniz

2025 - 2026 TÜRKİYE GENELİ TYT - AYT SINAV PAKETİ

TYT		19-20-21-22 EYLÜL 2025	27-28 ŞUBAT 2026 1-2 MART 2026		TYT AYT
TYT		10-11-12-13 EKİM 2025	27-28-29-30 MART 2026		TYT AYT
TYT		24-25-26-27 EKİM 2025	10-11-12-13 NİSAN 2026		TYT AYT
TYT		21-22-23-24 KASIM 2025	17-18-19-20 NİSAN 2026		TYT AYT
TYT		5-6-7-8 ARALIK 2025	24-25-26-27 NİSAN 2026		TYT AYT
TYT AYT		19-20-21-22 ARALIK 2025	2-3-4 MAYIS 2026		TYT AYT
TYT		9-10-11-12 OCAK 2026	8-9-10-11 MAYIS 2026		TYT AYT
TYT AYT		6-7-8-9 ŞUBAT 2026	15-16-17-18 MAYIS 2026		TYT AYT
TYT AYT		13-14-15-16 ŞUBAT 2026	22-23-24-25 MAYIS 2026		TYT AYT

2025 - 2026 TÜRKİYE GENELİ LGS SINAV PAKETİ

LGS		2-3-4-5 EKİM 2025	10-11-12-13 NİSAN 2026		LGS
LGS		31 EKİM - 1-2-3 KASIM 2025	17-18-19-20 NİSAN 2026		LGS
LGS		28-29-30 KASIM - 1 ARALIK 2025	24-25-26-27 NİSAN 2026		LGS
LGS		19-20-21-22 ARALIK 2025	2-3-4 MAYIS 2026		LGS
LGS		9-10-11-12 OCAK 2026	8-9-10-11 MAYIS 2026		LGS
LGS		20-21-22-23 ŞUBAT 2026	15-16-17-18 MAYIS 2026		LGS
LGS		27-28-29-30 MART 2026	22-23-24-25 MAYIS 2026		LGS

- ▶ Kurumlara özel bu sınavlar sadece Türkiye Deneme Platformu'nda.
- ▶ Tüm Deneme Sınavları, MEB müfredatına, ÖSYM & LGS sınav formatı ve soru tiplerine uygun olarak hazırlanmıştır.
- ▶ Tüm Deneme Sınavları video çözümlüdür.
- ▶ Birleştirilmiş Sınav Karnesi ile gerçek performans analizi yapabilir, öğrencilerinizin boş bıraktığı sorular ile yanlış yaptığı sorulardan oluşan Sıfır Hata Kitapçığı'nı ücretsiz olarak alabilirsiniz.
- ▶ Öğrenci Sınav Gelişim Raporu ile öğrencilerinizin sınavlar arası gelişimi takip edebilirsiniz.

Türkiye Deneme Platformu gerekli gördüğü durumlarda sınav tarihlerini ve yayıncılarını değiştirme hakkını saklı tutar.

"Kurumsal deneme sınavlarında çözüm ortağımız"

TÖZOK ÜYESİ OKULLARA PAKET ALIMLARINDA KARGO BEDAVA

TÖZOK Deneme Sınavları Türkiye Temsilcisi

Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Blv. Mahall Ankara C2 Blok No:107 Çankaya – Ankara
0850 335 08 37 - sinav@denemeplatformu.com.tr

www.denemeplatformu.com.tr